

**Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny
w Chełmie**

**INFORMACJA
O STANIE BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO POWIATU
CHEŁMSKIEGO
ZA 2022 ROK**

Chełm, dnia 6 marca 2023 r.

INFORMACJA

o stanie bezpieczeństwa sanitarnego powiatu chełmskiego w roku 2022

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Chełmie działając w oparciu o ustawę z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (Dz. U. z 2021 r., poz. 195 ze zm.) prowadził działalność kontrolną, badawczą, opiniodawczą i profilaktyczną w ramach szeroko pojętej promocji zdrowia oraz zadań określonych w Narodowym Programie Zdrowia.

Realizując powyższe zadania państwowa inspekcja sanitarna powiatu chełmskiego przedstawia w niniejszej informacji ocenę:

- sytuacji epidemiologicznej,
- warunków zdrowotnych środowiska bytowania człowieka (komunalne, żywieniowe, środowiska pracy, nauczania i wychowania),
- działalności opiniodawczej i kontrolnej nadzoru zapobiegawczego,
- działalności w zakresie edukacji zdrowotnej społeczeństwa.

I. Sytuacja epidemiologiczna powiatu chełmskiego

W roku 2022 podobnie jak w latach poprzednich podejmowano działania przeciwepidemiczne, edukacyjne i promocyjne mające na celu zmniejszenie liczby zakażeń na terenie powiatu chełmskiego. Priorytetem działań PPIS w Chełmie jest bowiem dbanie o dobro społeczeństwa, by w możliwie najwyższym stopniu zapewnić bezpieczeństwo sanitarne i ochronę zdrowia mieszkańców.

Na bieżąco realizowano także statutowe obowiązki, wynikające w szczególności z ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (Dz. U. z 2021 r. poz. 195, ze zm.). Ich głównym celem było działanie na rzecz zapobiegania szerzeniu się chorób zakaźnych poprzez sprawowanie zapobiegawczego i bieżącego nadzoru sanitarnego w zakresie zdrowia publicznego w oparciu o analizę ryzyka zagrożenia zdrowia i życia. Kontynuowano bieżącą działalność przeciwepidemiczną w zakresie zapobiegania, a także zwalczania zakażeń i chorób zakaźnych wymienionych w ustawie z dnia 5 grudnia 2008r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi, szczególnie tych, które występują ogniskowo i stanowią szczególny problem zdrowotny w kontekście sytuacji epidemicznej na terenie kraju, krajów Unii Europejskiej oraz państw sąsiadujących.

W związku z konfliktem zbrojnym na Ukrainie oraz związaną z tym migracją ludności monitorowano punkty recepcyjne oraz ośrodki czasowego pobytu pod kątem występowania zakażeń i chorób zakaźnych u przebywających w nich cudzoziemców. Monitorowano stan uodpornienia noworodków urodzonych przez kobiety, które przekroczyły granicę RP z Ukrainą w związku z konfliktem zbrojnym. Prowadzono wizytacje punktów recepcyjnych oraz ośrodków czasowego pobytu dla cudzoziemców w okresie od 14.02.-14.04.2022r. W ramach prowadzonych działań: dokonywano oceny warunków higieniczno-sanitarnych panujących w ww. miejscach, udzielano instruktażu z zakresu zagrożeń epidemicznych, szczepień ochronnych, chorób zakaźnych, podstawowych zasad sanitarnych i zdrowotnych. Dystrybuowano materiały i ulotki informacyjne w języku ukraińskim w ww. miejscach.

Pracownicy PIS przeprowadzali wywiady epidemiologiczne z osobami zakażonymi koronawirusem celem ograniczania transmisji wirusa SARS-CoV-2. W I kwartale 2022 r. podczas prowadzonych wywiadów nakładano kwarantanny na osoby z otoczenia osób zakażonych. Zadania te realizowane były w całości za pośrednictwem systemu teleinformatycznego SEPIS. Dużą wagę przykładano do jakości i efektywności wywiadów epidemiologicznych. Opracowywano ogniska chorób przenoszonych drogą pokarmową.

Sprawowano również nadzór nad realizacją Programu Szczepień Ochronnych, procesem dystrybucji i przechowywania szczepionek służących do przeprowadzania obowiązkowych szczepień ochronnych. Uodpornienie dzieci i młodzieży utrzymuje się na dobrym poziomie. Skutkuje to korzystną sytuacją epidemiologiczną między innymi: poliomyelitis, tężca, błonicy, krztuśca, odry, różyczki, nagminnego zapalenia przyusznic, wzw typu B.

Sytuacja epidemiologiczna powiatu chełmskiego była zróżnicowana. W 2022 roku było więcej kontaktów ze zwierzętami podejrzanymi o wściekliznę, które zakończyły się kwalifikacją do szczepień p/wściekliznie. Więcej zanotowano zgłoszeń zachorowań na: bakteryjne i wirusowe zakażenia jelitowe oraz biegunki, a także: ospę wietrzną, salmonellozę, płonicę i boreliozę.

W porównaniu do 2021 r. mniej było zachorowań na COVID-19. Na tym samym poziomie utrzymywały się zachorowania na wzw typu B i C, świnkę i różę. Zarejestrowano pojedyncze przypadki: zespołu Guillaina-Barre'go, kleszczowego zapalenia mózgu.

Nie było zachorowań na: dur brzuszny, błonicę, różyczkę, krztusiec, poliomyelitis, czerwonkę, wzw typu A, wzw typu B ostre, tężec, botulizm, brucellozę, toksoplazmozę, włośnicę, AIDS i HIV, IChM, rzeżączkę, chlamydiozy.

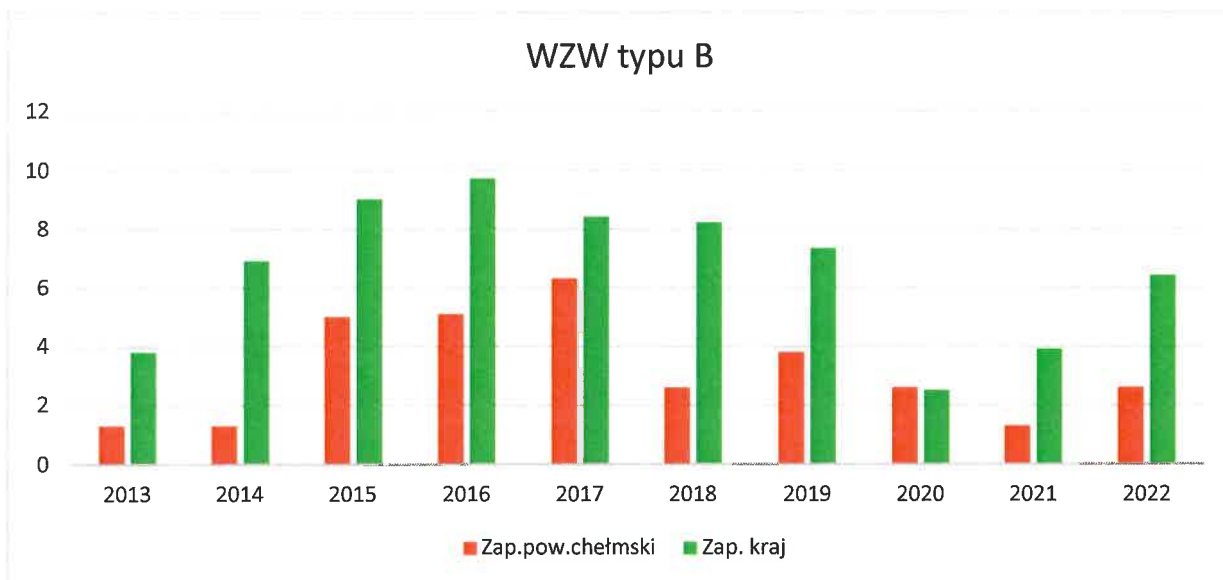
Na obserwowany w 2020 i 2021 roku spadek liczby zachorowań większości chorób zakaźnych podlegających zgłoszeniu niewątpliwie miała wpływ epidemia COVID-19. Był to efekt lockdownu, znacznego ograniczenia kontaktów społecznych i stosowania przez społeczeństwo zasady DDM (dystans-dezynfekcja-maseczka). Wzrost liczby chorób zakaźnych zarejestrowanych w 2022 roku wynikał ze znacznego zniesienia obowiązujących ograniczeń związanych z pandemią, a także mniej rygorystycznego przestrzegania tych ograniczeń przez społeczeństwo.

Szczegółowe dane w tym zakresie przedstawia tabela 1.

Tabela 1. Liczba zachorowań oraz wskaźniki zapadalności

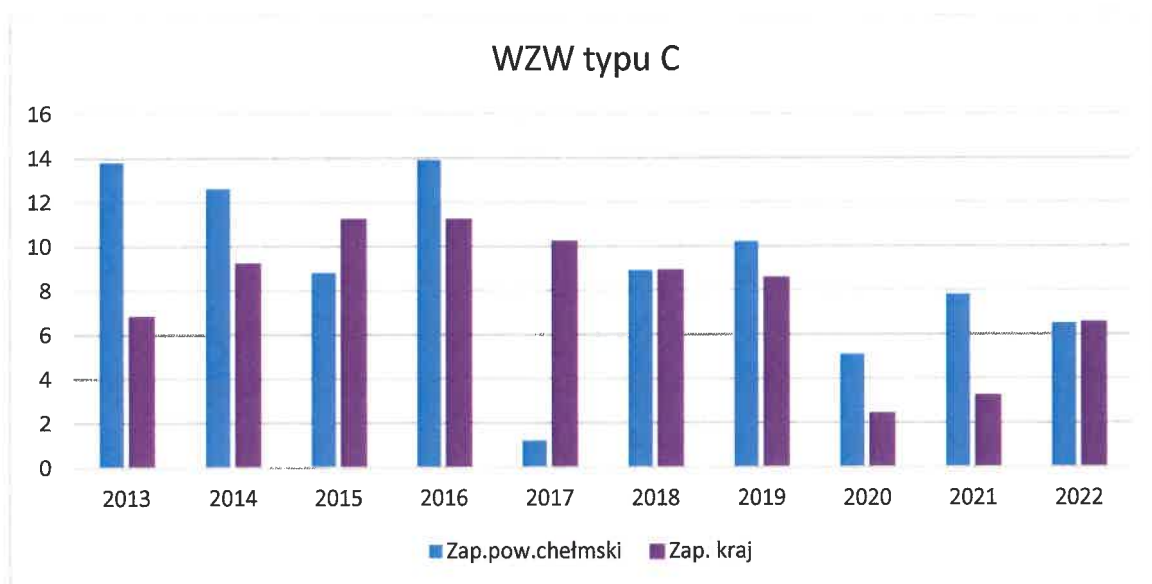
Lp.	Nazwa jednostki chorobowej	2022		2021		2020	
		Zach.	Zap.	zach.	Zap.	Zach.	Zap.
1.	Salmonelozy	29	37,7	15	19,5	17	21,8
2.	Płonica	6	7,8	1	1,3	5	6,4
3.	Róża	7	9,1	8	10,4	10	18,9
4.	Wzw typu B BNO	2	2,6	1	1,3	2	2,6
6.	Wzw typu C BNO	5	6,5	6	7,8	4	5,1
7.	Bakteryjne zakażenia jelitowe	62	80,6	44	57,2	31	39,9
8.	Wirusowe zakażenia jelitowe	159	206,7	64	83,2	16	20,6
9.	Biegunki	56	72,8	41	53,3	35	45,0
10.	Borelioza	115	149,5	73	94,9	78	100,3
11.	Ospa wietrzna	427	555,1	117	151,5	108	138,9
12.	Nagminne zapalenie przyusznic	2	2,6	1	1,3	1	1,3
13.	Różyczka	0	0	0	0	0	0
14.	Gruźlica	16	20,8	6	7,8	14	18,0
16.	Nowo wykryte zakażenia HIV	0	0	1	1,3	0	0
17.	Narażenie na wściekliznę – podjęto szczepienie	16	20,8	8	10,4	15	19,3
18.	COVID-19	3944	5127,2	5341	6943,3	1910	2464,5

W 2022 r. na podobnym poziomie utrzymywały się zachorowania na wirusowe zapalenie wątroby typu B BNO. Dzięki popularyzacji szczepień ochronnych przeciwko wirusowemu zapaleniu wątroby typu B od kilku lat notuje się pojedyncze przypadki zachorowań na WZW typ B. W roku sprawozdawczym zgłoszono 2 przypadki zachorowania na wirusowe zapalenie wątroby typu B (zap. 2,6) – wszystkie o charakterze BNO. Zachorowały 2 kobiety, w wieku 45 i 48 lat. W badaniach stwierdzono HBV - DNA i Ag HB_s. Z przeprowadzonych wywiadów epidemiologicznych wynika, iż zakażenia te mogły mieć związek z przebytymi zabiegami operacyjnymi. Brak przypadków ostrych upoważnia do uznania, że ogólnie sytuacja epidemiologiczna wzw typu B jest dobry.

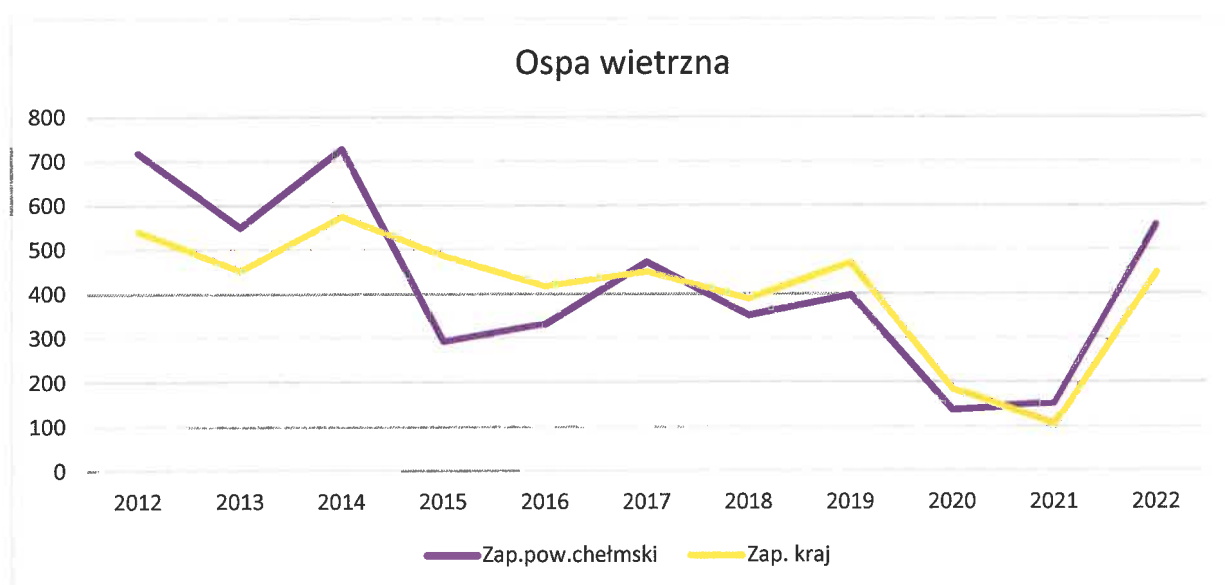
Wykres 1. Zapadalność na wzv typu B na terenie powiatu chełmskiego w latach 2013-2022.

W 2022 r. na tym samym poziomie utrzymywały się zachorowania na WZW C. Przypadki zgodnie z definicją zostały zakwalifikowane jako BNO. Początek choroby jest często przeoczany i wirusowe zapalenie wątroby typu C rozpoznawane jest w okresie zmian przewlekłych, które w konsekwencji mogą prowadzić do marskości i raka pierwotnego wątroby. Na terenie powiatu chełmskiego zachorowało 5 mężczyzn (zap. 6,5). Wiek chorych wahał się od 33 do 59 lat, mediana 44. Zachorowania zostały rozpoznane na podstawie badań laboratoryjnych (a-HCV, RNA HCV). HCV RNA wykryto u wszystkich 5 osób. W działaniach inspekcji sanitarnej, kładzie się duży nacisk na kontrolę sterylizacji, dezynfekcji, procedur wykonywania zabiegów (medycznych i niemedycznych) naruszających ciągłość tkanek oraz utrzymanie wysokich standardów higieniczno – sanitarnych wykonywania tych świadczeń. Wczesne rozpoznanie zakażenia daje wysoką szansę na wyleczenie.

Wykres 2. Zapadalność na wzv typu C na terenie powiatu chełmskiego w latach 2013-2022.

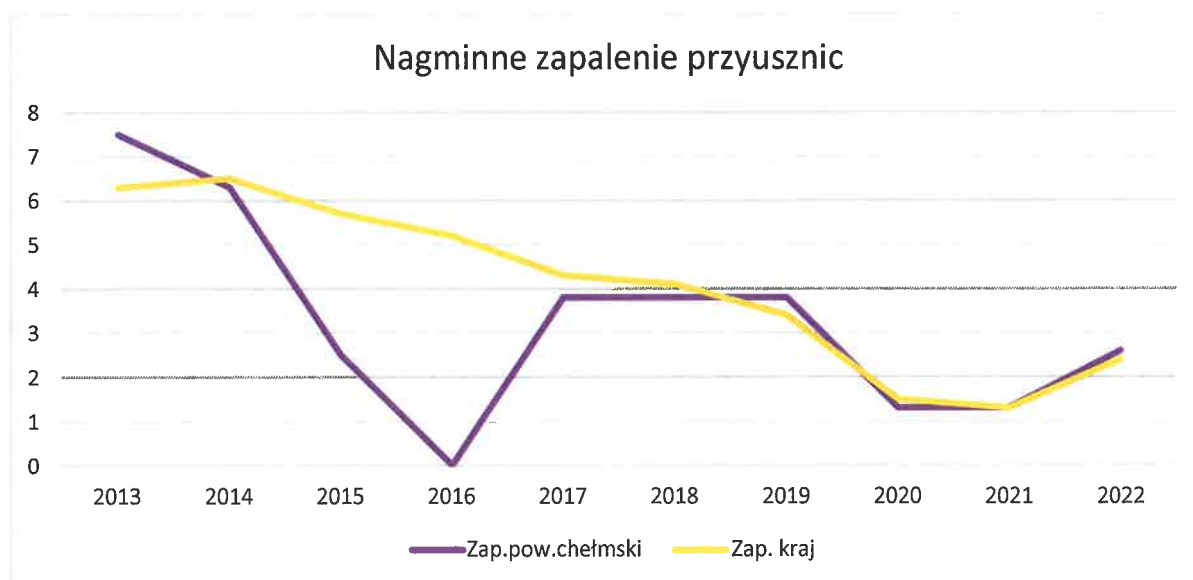
Ospa wietrzna należy do najbardziej zaraźliwych chorób wieku dziecięcego, w związku z tym najwięcej zachorowań odnotowuje się u dzieci przebywających w środowisku szkolnym i w przedszkolach. W 2022 r. wystąpił wzrost zachorowań na ospę wietrzną. Ogółem zachorowało 427 osób. Najwięcej zachorowań odnotowano do 9-go roku życia. Szczepienia ochronne w ramach PSO realizowane są tylko dla dzieci z grupy wysokiego ryzyka.

Wykres 3. Sytuacja epidemiologiczna ospy wietrznej na terenie powiatu chełmskiego w latach 2012-2022.

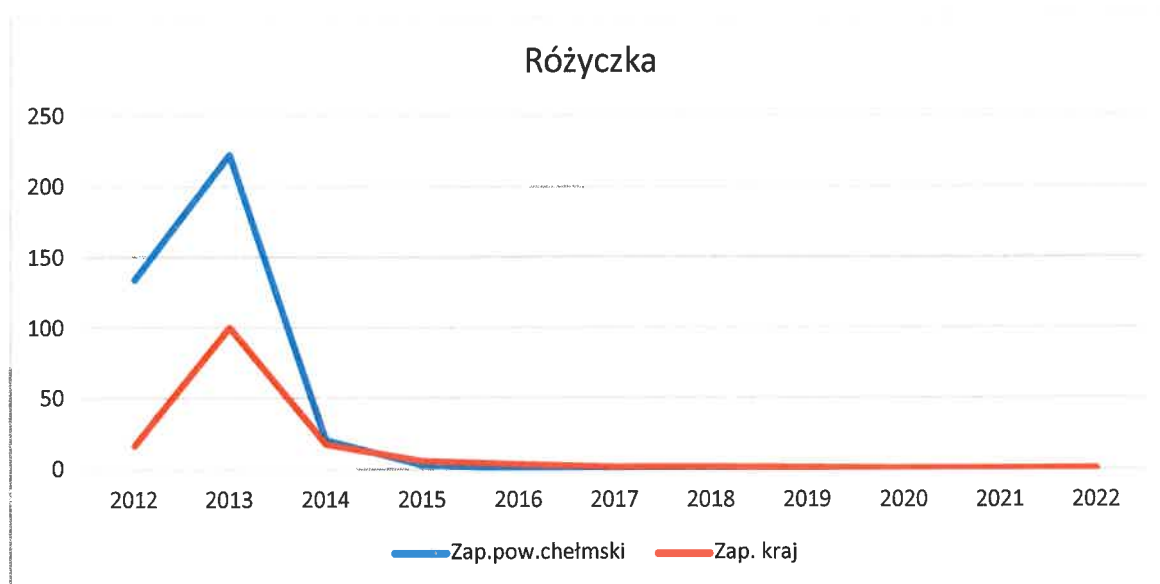
W grupie chorób, przeciwko którym stosuje się uodpornienie, w analizowanym roku podobnie jak rok wcześniej, nie zgłoszono żadnego zachorowania na błonicę, odrę i krztusiec.

W 2022 r. zarejestrowano 2 zgłoszenia zachorowań na nagminne zapalenie przyusznic (zap. 2,6), zachorowało 2 chłopców w wieku 5 lat. Szczepienia obowiązkowe przeciwko śwince są realizowane od 2003 r. natomiast od 2005 r. obowiązuje dwukrotne szczepienie dzieci. Szczepieniami przeciwko śwince objęta jest cała populacja dzieci i młodzieży. W jednym przypadku dziecko nie było szczepione przeciwko śwince z powodu uchylenia się rodziców od obowiązku szczepień ochronnych - prowadzone postępowanie w tej sprawie.

Wykres 4. Sytuacja epidemiologiczna nagminnego zapalenia przyusznic na terenie powiatu chełmskiego w latach 2013-2022.

W 2022r. nie było zachorowań na różyczkę. Aktualnie szczepieniami przeciwko różyczce objęta jest cała populacja dzieci i młodzieży.

Wykres 5. Sytuacja epidemiologiczna różyczki na terenie powiatu chełmskiego w latach 2013-2022.

Zarejestrowano 1 przypadek ostrego porażenia wiotkiego - podejrzenie zespołu Guillaina-Barrégo u 5-letniego chłopca pochodzącego z terenu powiatu. W klasyfikacji końcowej odrzucono polio - nie wyizolowano wirusa. Dziecko szczepione 5 krotnie szczepionką IPV.

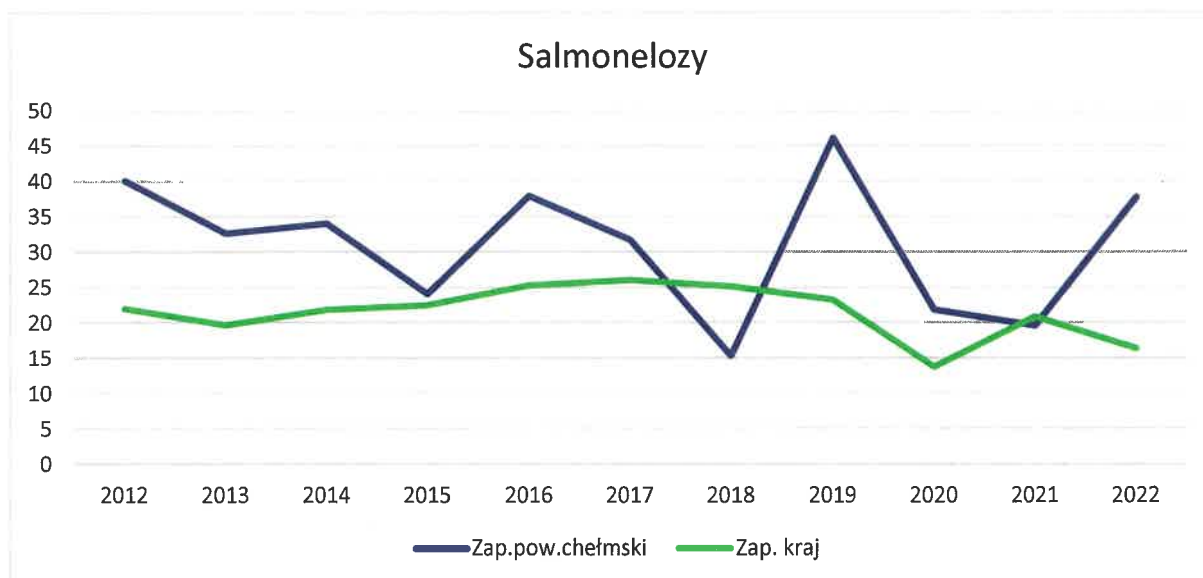
W analizowanym okresie wzrosła liczba wykrytych zatruc pokarmowych wywołanych przez pałeczki z rodzaju *Salmonella*. Zarejestrowano 29 przypadków zatruc pokarmowych wywołanych ww. patogenem (z czego 8 to przypadki prawdopodobne). Zachorowało 12 kobiet i 17 mężczyzn. Wiek chorych wahał się w przedziale od 7 miesięcy do 79 lat.

Zarejestrowano 4 ogniska zatrucia pokarmowego. Ogółem narażone były 24 osoby, zachorowało 20, hospitalizowano 6 osób. W 3 zarejestrowanych ogniskach czynnikiem etiologicznym były pałeczki *Salmonella Enteritidis*, w 1 przypadku pałeczki z rodzaju *Salmonella Typhimurium*. Zakażenia szerzyły się najprawdopodobniej drogą kontaktową człowiek - człowiek oraz pokarmową. W 4 ogniskach od osób przygotowujących potrawy uzyskano wyniki dodatnie badań w kierunku *Salmonella*, *Shigella* (3 osoby objawowe, 1 bezobjawowy nosiciel). Zidentyfikowano czynniki sprzyjające powstaniu ogniska – nie zachowano szczególnego reżimu sanitarnego oraz nie przestrzegano prawidłowej obróbki termicznej potraw. We wszystkich przypadkach z pobranych wymazów czystościowych nie wyizolowano bakterii. Przy opracowywaniu 3 ognisk pobrano do badania jaja wiejskie - wyniku ujemne. Ujemne wyniki badań jaj, wymazów z urządzenia chłodniczego, sprzętu

w kierunku Salmonella nie wykluczają jaj jako nośnika zakażenia. Jaja do badań były pobrane losowo, nie były to jaja, które użyto do przygotowania posiłków.

W trakcie dochodzenia epidemiologicznego przeprowadzono instruktaż na temat m.in. sposobu obróbki termicznej jaj, przechowywania jaj i innych produktów, właściwej higieny rąk, dezynfekcji toalety.

W ramach współpracy o wystąpieniu ogniska informowano Powiatowego Lekarza Weterynarii. Kontynuowano akcje oświatowo-zdrowotne w zakresie profilaktyki zatruc pokarmowych.

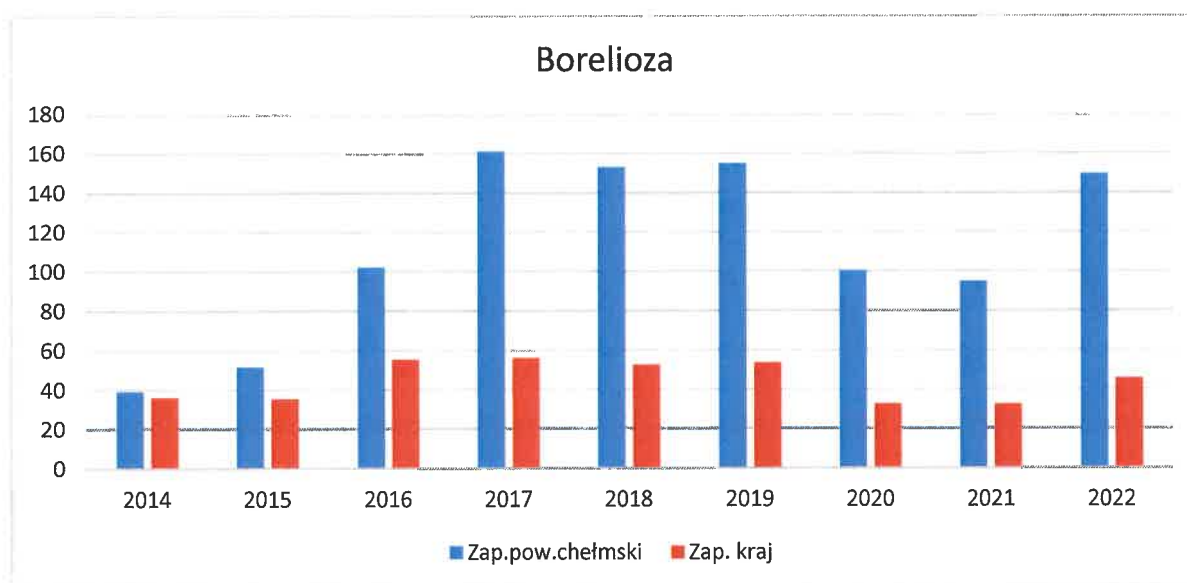
Wykres 6. Sytuacja epidemiologiczna salmoneloz na terenie powiatu chełmskiego latach 2012-2022.

Nie zarejestrowano przypadków zakażeń jelitowych wywołanych przez EPEC. Nastąpił wzrost zachorowań na bakteryjne zakażenia jelitowe wywołane przez *Clostridium difficile* – 62 przypadki.

Poza bakteryjnymi zakażeniami jelitowymi, w 2022 roku zanotowano 159 przypadków zakażeń o etiologii wirusowej. Przyczyną zachorowań były głównie rotawirusy (97 zakażeń), pozostała część to norowirusy (41 przypadki zakażeń) oraz 21 wirusowych zakażeń jelitowych innych określonych i nieokreślonych.

Borelioza to zakaźna, wielonarządowa choroba zapalna wywołana przez krętki z rodzaju *Borrelia* przenoszone przez kleszcze. Choroba przebiega z zajęciem skóry, stawów, układu nerwowego i serca. Stanowi najczęściej występującą chorobę odkleszczową w Polsce. W 2022 r. odnotowano wzrost liczby zachorowań na boreliozę. Ogółem zachorowało 115 osób.

Wiek chorych wahał się od 18 do 81 lat. Wszystkie zachorowania zaklasyfikowano jako potwierdzone (na podstawie wysokiego poziomu przeciwciał w klasie IgG potwierdzonych testem WB lub rumienia wędrującego). W zdecydowanej większości do ukąszeń przez kleszcze dochodziło na terenie naszego powiatu.

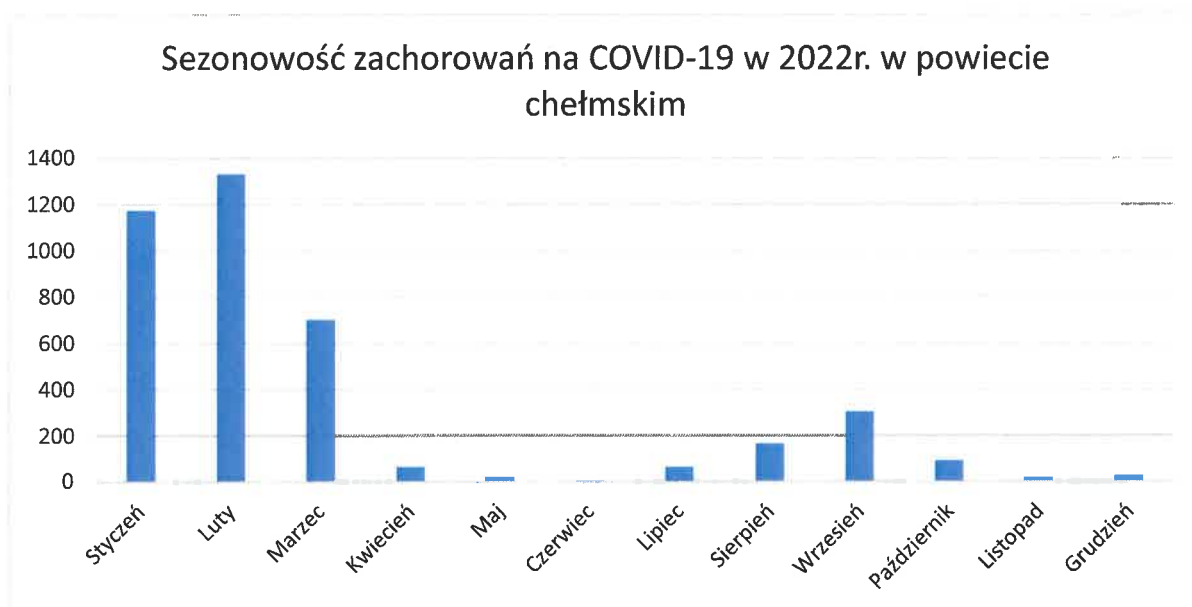

Wykres 7. Sytuacja epidemiologiczna boreliozy na terenie powiatu chełmskiego w latach 2014-2022.

W analizowanym roku zarejestrowano jeden przypadek kleszczowego zapalenia mózgu. Zachorowanie dotyczyło kobiety w wieku 54 lata. Rozpoznanie dokonano na podstawie objawów oraz badań laboratoryjnych (badanie krwi i płynu mózgowo-rdzeniowego).

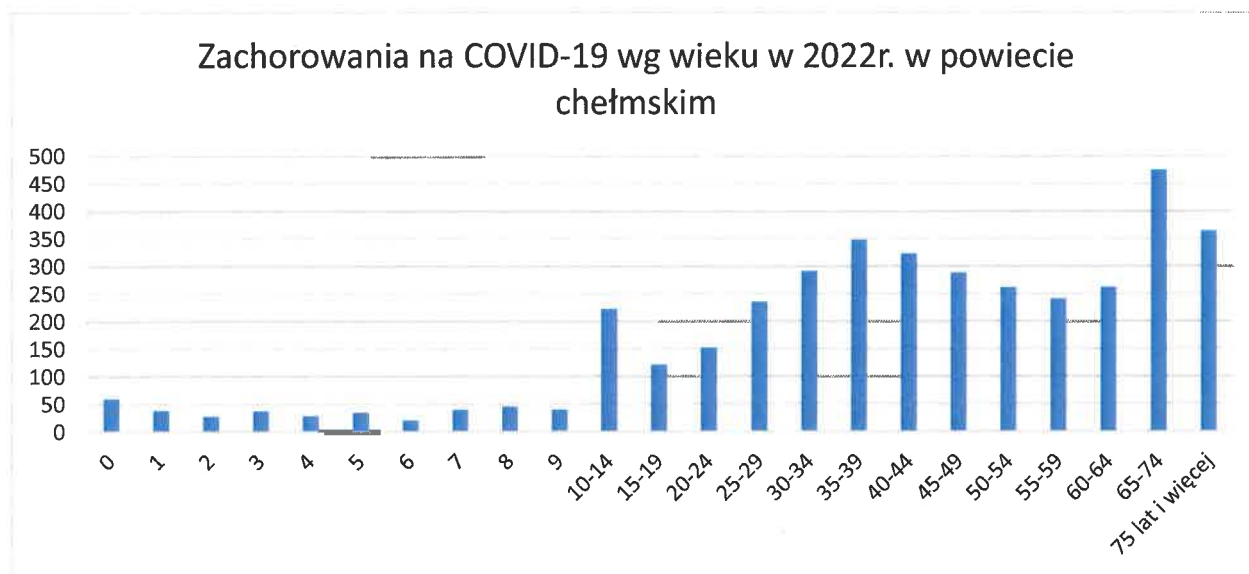
W 2022 r. wystąpił wzrost zachorowań na gruźlicę, zarejestrowano 16 przypadków. W 15 przypadkach rozpoznana była gruźlica płuc, w 1 – gruźlica innych narządów. Osoby ze styczności z chorymi na gruźlicę zostały objęte nadzorem.

W roku sprawozdawczym zarejestrowano 3952 przypadków zachorowań wywołanych SARS-CoV-2 u osób z powiatu chełmskiego. Najwięcej zachorowań odnotowano w I kwartale 2022 tj. 3208 przypadków, co stanowi 81% wszystkich zachorowań.

Wykres 8. Sezonowość zachorowań na COVID-19 w 2022r. w powiecie chełmskim.

Ogółem na COVID-19 zachorowało 3944 osób, z tego hospitalizowano 271 osób, czyli ok. 7,8 % wszystkich osób zakażonych SARS-CoV-2. W 2022 roku zmarło ogółem 59 osób z powodu COVID-19, w tym 89% dotyczyło osób w wieku powyżej 60 lat. Ponadto zgony stwierdzono w grupie wiekowej 40-49 - 1 zgon, 50-59 lat - 5 zgonów. Najwięcej osób zachorowało w przedziale wiekowym 65-74 lat - 12%, 40-44 lat – 8%, 35-39 lat – 8,7% , powyżej 75lat -9, 2%.

Wykres 9. Zachorowalność na COVID-19 w 2022 r. w zależności od wieku.

Ostre infekcje dróg oddechowych, w tym grypa i podejrzenia grypy należą do najczęściej występujących chorób zakaźnych. Na terenie powiatu chełmskiego w 2022 r. zanotowano wzrost zachorowań i podejrzeń zachorowań na gripę. Zarejestrowano 2969

przypadków zachorowań i podejrzeń zachorowań na gripę (wartość określona w oparciu o tygodniowe meldunki MZ-55).

W 2022 r. zarejestrowano więcej zgłoszeń dotyczących kontaktu ze zwierzętami podejrzanymi o wściekliznę - 34, z tego 16 osób ze wskazań lekarskich zostało objętych szczepieniami ochronnymi przeciwko wściekliznie. W omawianym okresie na terenie powiatu nie stwierdzono przypadku zachorowania na wściekliznę u człowieka. Wspólnie z Inspekcją Weterynaryjną prowadzono czynny monitoring występowania chorób odzwierzęcych u ludzi objętych obowiązkiem monitorowania.

Sprawowano również nadzór nad realizacją Programu Szczepień Ochronnych, procesem dystrybucji i przechowywania szczepionek służących do przeprowadzania obowiązkowych szczepień ochronnych. Uodpornienie dzieci i młodzieży utrzymuje się na dobrym poziomie.

Tabela 2. Procent uodpornienia dzieci i młodzieży w 2022r. w porównaniu do 2019-2020.

Lp.	Uodpornienie przeciwko	2022	2021	2020	2019
1.	Krztuścowi	97,2	96,9	96,7	97,4
2.	Błonicy i tężcowi	97,6	97,6	97,4	98,5
3.	Poliomyelitis	94,4	94,9	93,6	95,2
4.	Odrze, różyczce, śwince	97,8	96,9	97,5	99,2
5.	Gruźlicy (szczep. noworodków)	98,4	98,1	97,3	97,9
6.	Wzw typu B	95,7	97,2	95,9	96,4
7.	Haemophilus influenzae	90,2	90,3	88,5	91,5

Na terenie powiatu chełmskiego ziemskiego objęto nadzorem 48 obiektów służby zdrowia. Przeprowadzono 37 kontroli, podczas których zwracano szczególną uwagę na przestrzeganie procedur dezynfekcji, mycia i sterylizacji narzędzi oraz sprzętu medycznego, mycia i dezynfekcji rąk, sprzątnięcia i dezynfekcji pomieszczeń, postępowania po ekspozycji oraz z odpadami medycznymi i brudną bielizną. W 1 obiekcie stwierdzono uchybienia dotyczące stanu sanitarno-higienicznego pomieszczeń placówki.

II. Higiena środowiska i obiektów użyteczności publicznej

Jakość wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi

Wstęp

Nadzór nad jakością wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi w 2022 r. sprawowany był przez PPIS w Chełmie w oparciu o:

- ustawę z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (Dz. U. z 2021 r., poz. 195 ze zm.),
- ustawę z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (Dz. U. z 2020 r., poz. 2028 ze zm.),
- rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r., poz. 2294).

Zaopatrzenie ludności w wodę

Wody podziemne na terenie powiatu chełmskiego stanowią jedyne źródło zaopatrzenia ludności w wodę do picia oraz na potrzeby gospodarcze. Największe znaczenie dla regionu posiadają poziomy wodonośne w utworach górno-kredowych. Są one podstawowym źródłem zaopatrzenia w wodę i stanowią bazę zasobów dla większości wodociągów zlokalizowanych na terenie powiatu. Poziomy wodonośne w utworach czwartorzędowych i trzeciorzędowych są źródłem zaopatrzenia w wodę tylko dla nielicznych obiektów użyteczności publicznej i gospodarstw indywidualnych korzystających ze studni zakładowych lub przydomowych.

Na terenie powiatu chełmskiego w roku 2022 nadzorem sanitarnym objętych było 34 wodociągi zbiorowego zaopatrzenia. Nadzorem laboratoryjnym objęto również sieć wodociągową w dwóch miejscowościach (Popławy i Majdan) na terenie gm. Wojsławice, które rozprowadzały wodę dostarczaną z wodociągów zlokalizowanych na terenie sąsiednich powiatów.

Tabela 3. Wykaz wodociągów zbiorowego zaopatrzenia funkcjonujących na terenie powiatu chełmskiego.

Nazwa wodociągu zbiorowego zaopatrzenia						Liczba ludności korzystającej			
Lp.	Gmina	Miejscowość	Ulica	Produkcja l/m ³ /dl	Ocena wody [dobra/zła]	z wody odpowiadającej	z wody objętej brakiem przydatności wody w zakresie	z wody nieodpowiadającej wymaganiom	z wody nieodpowiadającej
1.	Białopole	Białopole		155	Dobra	1195	-	-	-
2.	Białopole	Raciborowice		276	Dobra	1622	-	-	-
3.	Chełm	Pokrówka		1005	Dobra	7528	-	-	-
4.	Chełm	Nowosiółki		884	Dobra	6254	-	-	-
5.	Dorohusk	Dorohusk		297	Dobra	3095	-	-	-
6.	Dorohusk	Brzeżno		25	Dobra	190	-	-	-
7.	Dorohusk	Rozkosz		44	Dobra	967	-	-	-
8.	Dubienka	Dubienka		70	Dobra	1018	-	-	-
9.	Dubienka	Skryhiczyn		10	Dobra	165	-	-	-
10.	Dubienka	Rogatka		35	Dobra	781	-	-	-
11.	Kamień	Kamień		205	Dobra	2215	-	-	-
12.	Kamień	Rudolfin		59	Dobra	631	-	-	-
13.	Kamień	Wolawce		126	Dobra	1203	-	-	-
14.	Leśniowice	Leśniowice		210	Dobra	1511	-	-	-
15.	Leśniowice	Rakołupy		60	Dobra	782	-	-	-
16.	Leśniowice	Kasiłan		138	Dobra	1077	-	-	-
17.	Rejowiec Fabryczny	Wólka Kańska		130	Dobra	964	-	-	-

18.	Rejowiec Fabryczny	Liszno		150	Dobra	1532	-	-	-
19.	Rejowiec Fabryczny	Pawłów		130	Dobra	1527	-	-	-
20.	Ruda-Huta	Ruda Huta		335	Dobra	3582	-	-	-
21.	Rejowiec	Hruszów		147	Dobra	1279			
22.	Rejowiec	Marysin		161	Dobra	1176			
23.	Rejowiec	Niedziałowice		144	Dobra	530	-	-	-
24.	Rejowiec	Wereszcze		147	Dobra	1275	-	-	-
25.	Sawin	Sawin		193	Dobra	2113	-	-	-
26.	Sawin	Bukowa Wielka		62	Dobra	863	-	-	-
27.	Sawin	Czułczyce		46	Dobra	529	-	-	-
30.	Siedliszcze	Bezek		160	Dobra	859	-	-	-
31.	Wierzbica	Wierzbica		528	Dobra	3979	-	-	-
32.	Wierzbica	Wólka Tarnowska		56	Dobra	689	-	-	-
33.	Wojślawice	Wojślawice		247	Dobra	1336	-	-	-
34.	Wojślawice	Kukawka		71	Dobra	422	-	-	-
35.	Wojślawice	Huta		60	Dobra	764	-	-	-
36.	Wojślawice	Majdan Nowy		39	Dobra	410	-	-	-
37.	Żmudź	Żmudź		241	Dobra	2277	-	-	-
38.	gm. Wojślawice	Popławy - Majdan /zaopatrywane z wodociągów spoza pow. chełmskiego/		-	-	89	-	-	-

Tabela 4. *Stopień zwodociągowania gmin na terenie powiatu chełmskiego.*

L.p.	gmina	Liczba miejscowości zwodociągowanych w gminie	% ludności korzystającej z wodociągów zbiorowego zaopatrzenia
1.	Chełm	43	96
2.	Białopole	15	99
3.	Dorohusk	14	72
4.	Dubienka	8	90
5.	Kamień	17	99
6.	Leśniowice	23	100
7.	Rejowiec Fabryczny	16	100
8.	Rejowiec	25	99
9.	Ruda-Huta	19	84
10.	Sawin	11	67
11.	Siedliszcze	33	100
12.	Wierzbica	27	99
13.	Wojsławice	22	96
14.	Żmudź	16	77

Stan sanitarno-techniczny wodociągów zbiorowego zaopatrzenia w roku 2022 był zróżnicowany. Część zarządców ujęć wodociągowych coroczne prace modernizacyjne prowadzi bez zastrzeżeń, w przypadku części ujęć wydano decyzje na doprowadzenie obiektu do należytego stanu higieniczno-sanitarnego i technicznego. Postępowania administracyjne wszczęto na 10 obiektach wodnych: WZZ Czulczyce, WZZ Kukawka, WZZ Huta, WZZ Majdan Nowy, WZZ Brzeźno, WZZ Rozkosz, WZZ Rakołupy, WZZ Wojsławice, WZZ Dorohusk, WZZ Żmudź. Większość terminów realizacji zaleceń wydana było do końca roku 2022.

W roku ubiegłym w czterech wodociągach stwierdzono przekroczenia parametrów mikrobiologicznych w związku z tym wydano jedną decyzję na warunkowe dopuszczenie wody do spożycia na WZZ Rozkosz oraz trzy decyzje zamykające (WZZ Kaślan, WZZ Skryhiczyn, WZZ Rozkosz). Po przeprowadzeniu działań naprawczych pobrano próbki kontrolne, w wyniku których zostały wydane pozytywne oceny jakości wody ww. wodociągów.

W 2022 r. PPIS w Chełmie nadzorem sanitarnym objął 12 indywidualnych ujęć wody zlokalizowanych na terenie powiatu. Ich charakterystykę przedstawia tabela 5.

Tabela 5. Wykaz producentów indywidualnych zaopatrujących ludność w wodę.

Nazwa wodociągu lokalnego (inny podmiot zaopatrujących w wodę)						Liczba ludności korzystającej			
	Gmina	Miejscowość	Ulica	Produkcja	Ocena wody	z wody odpowiadającej	z wody objętej brakiem przydatności wody w	z wody nieodpowiadającej wymaganiom	z wody nieodpowiadającej wymaganiom dla substancji
1	Chełm	„Trzy Dęby” Sp. z o.o. 22 - 151 Janów,	Lubelska 1	5	dobra	0	-	-	-
2	Dorohusk *	Rolnicza Spółdzielnia Produkcyjna w Brzeźnie 22 - 174 Brzeźno 172	-	5	dobra/p od koniec roku zlikwid owane	55	-	-	-
3	Sawin	Szkoła Podstawowa w Wólce Petryłowskiej 22 - 107 Sawin, Petryłów 15	-	1	dobra	0	-	-	-
4	Dorohusk	Szkoła Podstawowa w Brzeźnie, 22- 174 Brzeźno	Kościelna 30	1	dobra	0	-	-	-
5	Siedliszcze	Zajazd Wiejskie Przysmaki Chojno Nowe Drugie 60A	-	0,5	dobra	0	-	-	-
6	Ruda- Huta	Aqua East Polska Sp. z o.o. 22-100 Ruda- Huta,	Niepodleg łości 2	1	dobra	0	-	-	-
7	Sawin	Spółdzielnia Socjalna „Vita Solis” Łowcza	-	1	dobra	12	-	-	-

		Kolonia 39 22 - 107 Sawin							
8	Chelm	„Pstrągowo” 22 – 100 Żółtańce- Kolonia	Pstrągowa 17	0,5	dobra	1	-	-	-
9	Kamień	Zakład Produkcji Chrupiek Czerniejów 2A 22-113 Kamień	-	0,5	dobra	2	-	-	-
10	Chelm	Rancho Budrysa Strupin Duży 64A 22-100 Chelm	-	2	dobra	1	-	-	-
11	Siedliszcze	Hurtownia serów Viktoria Brzeziny 7	-	0,5	dobra/ w II połowi e roku zlikwid owany	2	-	-	-
12	Dorohusk	Ujęcie stacji paliw i lokalu gastronomiczne go Brzeźno	Chelmska 13	0,5	dobr a	0	-	-	-

* Na Wodociąg Indywidualny RSP Brzeźno prowadzono do końca roku 2022 postępowanie egzekucyjne w celu doprowadzenie wody do odpowiedniej jakości z powodu przekroczenia jonu amonowego i żelaza. Mieszkańcy korzystający z wody z tego ujęcia zostali podpięci do nowo wybudowanego odcinka sieci WZZ Rozkosz.

Prowadzone jest postępowanie w sprawie doprowadzenia do należytego stanu higieniczno-sanitarnego i technicznego indywidualne ujęcie wody Spółdzielni Vita Solis w Łowczy-Kolonii 39. Termin wykonania zaleceń wyznaczono na koniec maja 2023 r. W roku sprawozdawczym na Ujęciu indywidualnym wody Smażalni Ryb „Pstrągowo” Żółtańce – Kolonia, ul. Pstrągowa 17, gm. Chelm stwierdzono przekroczenia parametrów mikrobiologicznych, w związku z tym wydano decyzję o braku przydatności wody z przedmiotowego ujęcia do spożycia przez ludzi. Po przeprowadzeniu działań naprawczych pobrano próbki kontrolne, w wyniku których została wydana pozytywna ocena jakości wody ww. ujęcia.

Dodatkowo nadzorem objęto 26 ujęć indywidualnych podmiotów będących pod nadzorem Inspekcji Weterynaryjnej oraz podmiotów wykorzystujących wodę dla mniej niż 50 osób lub mniej niż 10 m³/d. Podmioty te posiadały uzgodniony z PPIS w Chełmie zakres badań wody oraz częstotliwość ich wykonania, wyniki badań były przekazywane do wiadomości PPIS w Chełmie i wydawane były bieżące oceny jakości wody. Ujęcia indywidualne ujęte w ewidencji na podstawie § 8 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r., poz. 2294) wykonywały badania z różną częstotliwością. Były to obiekty znajdujące się pod nadzorem Inspekcji Weterynaryjnej, a wykonane badania przedkładane były PPIS w Chełmie celem wydania oceny jakości wody i przedłożenia jej Powiatowemu Lekarzowi Weterynarii.

Ocena jakości wody dostarczanej przez wodociągi

Większość wodociągów zbiorowego zaopatrzenia w roku 2022 r. dostarczały wodę o jakości odpowiadającej wymaganiom sanitarnym określonym w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz.U. z 2017 r., poz. 2294), z wyjątkiem:

WZZ Kasilan – w dniu 24 sierpnia 2022 r. stwierdzono brak przydatności wody do spożycia przez ludzi w związku z ponadnormatywną obecnością bakterii gr. Coli - 22 i 6 jtk/100 ml. W badanych próbkach wody nie stwierdzono obecności bakterii E. Coli i enterokoków. Został wydany komunikat o jakości wody, a mieszkańcy zostali zaopatrzeni w wodę o odpowiedniej jakości z beczkowozu przeznaczonego do transportu wody do spożycia przez ludzi. Po wykonaniu kontrolnych badań wody (przez Oddział Laboratoryjny PSSE w Chełmie w dniu 25 sierpnia 2022 r.) ze wszystkich punktów zgodności, w dniu 28 sierpnia 2022 r. wydano pozytywną ocenę jakości wody.

WZZ Skryhiczyn – w dniu 9 września 2022 r. stwierdzono brak przydatności wody do spożycia przez ludzi w związku z ponadnormatywną obecnością bakterii gr. coli - 13 i 7 jtk/100 ml. W badanych próbkach wody nie stwierdzono obecności bakterii E. Coli i enterokoków. Został wydany komunikat o jakości wody, a mieszkańcy zostali zaopatrzeni w wodę o odpowiedniej jakości z beczkowozu przeznaczonego do transportu wody do spożycia przez ludzi. Po wykonaniu kontrolnych badań wody (przez Oddział Laboratoryjny PSSE w Chełmie w dniu 12 września 2022 r.) ze wszystkich punktów zgodności, w dniu 15 września 2022 r. wydano pozytywną ocenę jakości wody.

WZZ Rozkosz – w dniu 25 listopada 2022 r. wydano decyzję stwierdzającą warunkową przydatność wody do spożycia przez ludzi pod warunkiem wprowadzenia stałej jej dezynfekcji z terminem wykonania działań naprawczych do dnia 25 grudnia 2022r. w związku z ponadnormatywną obecnością bakterii gr. coli - 5 i 9 NPL/100 ml. W badanych próbkach wody nie stwierdzono obecności bakterii E. Coli i enterokoków. Został wydany komunikat o jakości wody. Po wykonaniu kontrolnych badań wody (przez Oddział Laboratoryjny PSSE w Chełmie w dniu 29 listopada 2022 r.) ze wszystkich punktów zgodności w dniu 30 listopada 2022 r. wydano decyzję stwierdzającą brak przydatności wody do spożycia z powodu pogorszenia się jej stanu. Decyzja dotyczyła nowo wybudowanego odcinka sieci Ludwinów – Brzeźno, który jest częścią Wodociągu Zbiorowego Zaopatrzenia w Rozkoszy w związku z ponadnormatywną obecnością: bakterii gr. coli - 200 i 109 NPL/100 ml. Został wydany komunikat o jakości wody, a mieszkańcy zaopatrywani przez przedmiotowy odcinek sieci wodociągowej zostali zaopatrzeni w wodę o odpowiedniej jakości z beczkowozu przeznaczonego do transportu wody do spożycia przez ludzi. Po wykonaniu kontrolnych badań wody (przez Oddział Laboratoryjny PSSE w Chełmie w dniu 6 grudnia 2022 r.) ze wszystkich punktów zgodności, w dniu 9 grudnia 2022 r. wydano pozytywną ocenę jakości wody.

Ujęcie indywidualne wody Smażalni Ryb „Pstrągowo” Żółtańce – Kolonia, ul. Pstrągowa 17, gm. Chełm – w dniu 23 czerwca 2022 r. stwierdzono brak przydatności wody do spożycia przez ludzi w związku z ponadnormatywną obecnością liczby enterokoków kałowych – 39 jtk/100 ml. Przedmiotowa decyzja nałożyła na zarządcę obowiązek poinformowania konsumentów zamieszkałych pod ww. adresem o braku przydatności wody do spożycia, umożliwieniu skorzystania z wody tylko do celów sanitarnych, podjęcia skutecznych działań naprawczych mających na celu na doprowadzenie wody rozprowadzanej przez przedmiotowe ujęcie wody do jakości odpowiadającej wymaganiom higienicznym i zdrowotnym. Po wykonaniu kontrolnych badań wody w dniu 30 czerwca 2022 r. wydano pozytywną ocenę jakości wody.

Laboratoria wykonujące badania jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi

Zgodnie z ustawą o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków badania próbek wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi wykonywały laboratorium Państwowej Inspekcji Sanitarnej oraz inne laboratoria o udokumentowanym systemie jakości prowadzonych badań wody, zatwierdzone przez Państwową Inspekcję Sanitarną. Wszyscy zarządcy ww. obiektów posiadali uzgodniony z Państwowym Powiatowym Inspektorem

Sanitarnym w Chełmie harmonogram wewnętrznej kontroli jakości wody. Wyniki były na bieżąco przekazywane do wiadomości PPIS w Chełmie.

Substancje promieniotwórcze w wodzie przeznaczony do spożycia.

W roku 2022 r. na wszystkich wodociągach zbiorowego zaopatrzenia w powiecie chełmskim przeprowadzono monitoring substancji promieniotwórczych, tj.: badania stężenia trytu oraz izotopów promieniotwórczych radu Ra-226 i Ra-228. Nie odnotowano w badanej wodzie przekroczeń stężeń wymienionych substancji promieniotwórczych. Z uwagi na wyniki badań stężenia aktywności radonu przeprowadzonych w 2017 r., zgodnie z wymaganiami określonymi w części D załącznika nr 4 do rozporządzenia Ministra Zdrowia w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia dla ludzi, badanie tego parametru wykonywane jest jeden raz na 10 lat. W roku 2022 na wodociągach WZZ Żmudź i WZZ Dorohusk odnotowano wyniki badań wody na poziomie odpowiednio: $10 \pm 3,30$ Bq/l i $11,5 \pm 3,5$ Bq/l. Pobrano powtórnie próbki wody do badania, zgodnie z zapisami w rozporządzeniu - aktualnie trwa oczekiwanie na wyniki.

Kąpieliska i miejsca okazjonalnie wykorzystywane do kąpeli

Nadzór nad kąpieliskami sprawowany był przez PPIS w Chełmie w oparciu o:

- ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz.U. z 2022 r., poz. 2625 ze zm.),
- rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 17 stycznia 2019 r. w sprawie nadzoru nad jakością wody w kąpielisku i miejscu okazjonalnie wykorzystywanym do kąpeli (Dz.U. z 2019 r., poz. 255),
- rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 21 grudnia 2018 r. w sprawie ewidencji oraz sposobu oznakowania kąpielisk i miejsc okazjonalnie wykorzystywanych do kąpeli (Dz.U. z 2018 r., poz. 2476).

Na terenie Powiatu Chełmskiego sprawowano nadzór nad 9 kąpieliskami.

Tabela 6. *Kąpieliska zorganizowane.*

Lp.	akwen	nazwa kąpieliska	właściciel	organizator
1	Żółtańce	Żółtańce	Gmina Chełm	Gmina Chełm
2	Staw	Staw	Gmina Chełm	Gmina Chełm
3	Husynne	Husynne	Gmina Dorohusk	Gmina Dorohusk
4	Dębowy Las	Dębowy Las	Gmina Żmudź	Gmina Żmudź
5	Natalin	Natalin	Gmina Kamień	Gmina Kamień

6	Maczuły	Maczuły	Gmina Leśniowice	Samorządowy Ośrodek Kultury w Leśniowicach
7	Majdan Zahorodyński	Majdan Zahorodyński	Urząd Miejski w Siedliszczu	Urząd Miejski w Siedliszczu
8	Starosiele	Dubienka	Gmina Dubienka	Gmina Dubienka
9	Biały Rów	Biały Rów	Urząd Miejski w Rejowcu	Urząd Miejski w Rejowcu

W 2022 r. wpłynęły do zaopiniowania projekty uchwał Rad Gminy w sprawie wykazu kąpielisk w roku 2022 oraz określenia sezonu kąpielowego wraz z dokumentacją. Po analizie całości złożonej dokumentacji Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Chełmie zaopiniował pozytywnie przedłożone projekty uchwał. W porozumieniu z PPIS w Chełmie ustalono harmonogram pobierania próbek wody z kąpielisk w ilości oraz terminach zgodnych z obowiązującymi przepisami prawa. W harmonogramach wskazano również stałe punkty poboru wody. Przed rozpoczęciem sezonu kąpielowego w ramach urzędowej kontroli prowadzonej przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej pobrano próbki wody z ww. kąpielisk, których badania wykonał Oddział Laboratoryjny PSSE w Chełmie. Kolejne trzy badania w trakcie trwania sezonu kąpielowego w ramach kontroli wewnętrznej wykonane były na zlecenie organizatorów również przez PSSE w Chełmie. Wszystkie próbki pobrane były zgodnie z ustalonymi terminami, a jakość wody spełniała wymagania zawarte w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 17 stycznia 2019 r. w sprawie nadzoru nad jakością wody w kąpielisku i miejscu okazjonalnie wykorzystywanym do kąpieli (Dz.U. z 2019 r., poz. 255).

Na podstawie sprawozdań z badań wody PPIS w Chełmie wydał 36 pozytywnych bieżących ocen jakości wody w kąpielisku oraz 9 ocen sezonowych. Informacje o przydatności wody do kąpieli w przedmiotowych kąpieliskach były na bieżąco udostępniane organizatorom kąpielisk, publikowane w Biuletynie Informacji Publicznej PSSE w Chełmie oraz ogólnopolskim serwisie kąpieliskowym prowadzonym przez Główny Inspektorat Sanitarny. Stan higieniczno – sanitarny tej grupy obiektów nie budził zastrzeżeń.

Stan sanitarny obiektów użyteczności publicznej

Pod nadzorem sanitarnym na terenie powiatu znajdowały się następujące grupy obiektów użyteczności publicznej:

Tabela 7. Obiekty użyteczności publicznej nadzorowane w roku 2022.

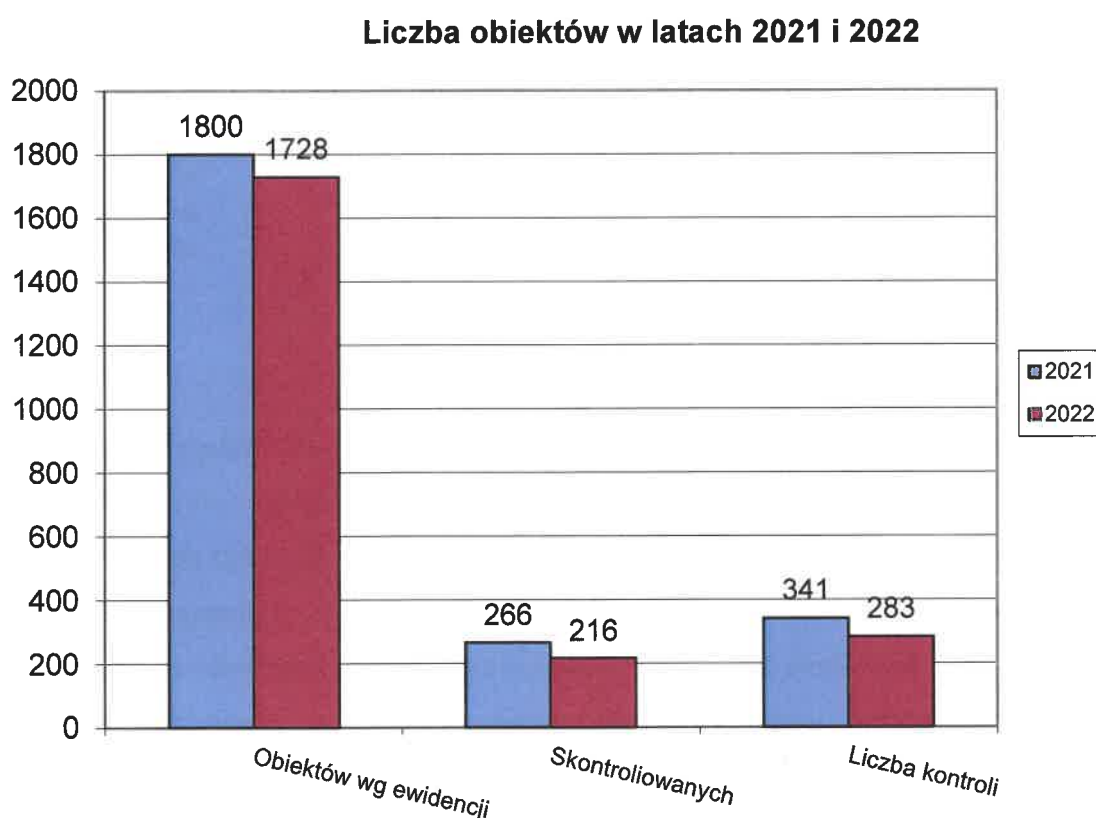
Lp.	Nazwa grup obiektów	Ilość obiektów w grupie	Ilość przeprowadzonych kontroli w 2022 r.	Obiekty ze złym stanem sanitarnym na koniec 2022 r.
1.	Zakłady fryzjerskie i kosmetyczne	8	11	-
2.	Pralnie	2	2	1
3.	Hotele i obiekty noclegowe	27	22	-
4.	Cmentarze	32	14	-
5.	Obiekty sportowe i kluby sportowe	1	1	-
6.	Apteki i hurtownie farm.	13	6	-
7.	Dworce, przystanki i stacje PKP	3	3	-
8.	Inne	31	28	-
Razem:		117	87	1

Stan higieniczno-sanitarny obiektów użyteczności publicznej był dobry. W roku 2022 prowadzono cztery postępowania administracyjne w grupie obiektów użyteczności publicznej. Trzy postępowania dotyczyły niezgodności proceduralnych ze stanem faktycznym w obiektach świadczących usługi fryzjerskie – postępowania zakończone. W trakcie kontroli przeprowadzonej w PHU Super Ola Robert Hanc, ul. Chełmska 26, 22-150 Wierzbica stwierdzono zły stan sanitarno-higieniczny we wszystkich pomieszczeniach pralni. Dnia 27 lipca 2022 r. wydano decyzję znak NS-HK. 9020.11.19.2022 dotyczącą doprowadzenia do należytego stanu sanitarno-higienicznego ścian i sufitów we wszystkich pomieszczeniach obiektu. Termin wykonania zaleceń wyznaczono na 31.01.2023 r. Pismem z dnia 12.01.2023 r. właściciel pralni zwrócił się z prośbą o przesunięcie terminu wykonania zaleceń z ww. decyzji do dnia 30.04.2023 r. Postępowanie nie zostało zakończone.

Realizując zadania w zakresie higieny komunalnej w ramach nadzoru sanitarnego na terenie powiatu chełmskiego przeprowadzono 87 kontroli sanitarnych, wydano 4 decyzje w celu doprowadzenia do należytego stanu higieniczno-sanitarnego, 79 decyzji dot. ekshumacji oraz przewozu zwłok i szczątków ludzkich. Mandatów karnych nie nakładano.

III. Oddział Higieny Żywności i Żywienia

Głównym zadaniem Państwowej Inspekcji Sanitarnej w zakresie nadzoru nad warunkami zdrowotnymi żywności, żywienia oraz nad materiałami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością jest sprawdzanie czy przedsiębiorcy sektora spożywczego odpowiedzialni za bezpieczeństwo żywności spełniają wymagania obowiązujących przepisów, których celem jest ochrona i zapewnienie zdrowia i życia człowieka. Realizując swoje zadania Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Chełmie w 2022 roku nadzorował 1728 obiektów żywieniowo - żywnościowych na terenie powiatu chełmskiego.

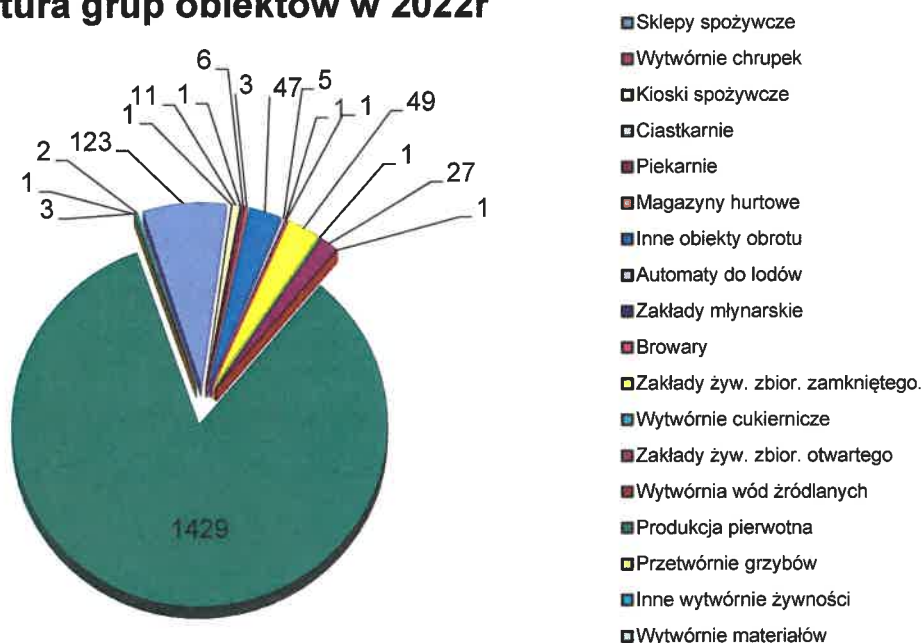
Wykres 10. Liczba obiektów żywieniowo – żywnościowych w 2022r w porównaniu z 2021r

Jak wynika z wyżej przedstawionego wykresu liczba obiektów w roku 2022 zmalała w stosunku do roku ubiegłego łącznie o 72 obiekty. Byli to przede wszystkim producenci produkcji pierwotnej, którzy wykreślili swoją działalność z rejestru obiektów nadzorowanych przez państwową inspekcję sanitarną

W ciągu ubiegłego roku, na terenie powiatu ziemskiego skontrolowano 216 obiektów żywnościowo – żywieniowych i przedmiotów użytku, przeprowadzając w nich 283 kontrole

sanitarne. Strukturę nadzorowanych obiektów przedstawiono na niżej zamieszczonym diagramie.

Struktura grup obiektów w 2022r

Wykres 11. Struktura nadzorowanych obiektów

Najliczniejszą grupę obiektów powiatu chełmskiego stanowiły sklepy spożywczo - przemysłowe i było ich 123, zakłady żywienia zbiorowego zamkniętego - 49, inne obiekty obrotu żywnością - 47, zakłady żywienia zbiorowego otwartego – 27, kioski spożywcze - 11. Do zakładów produkcyjnych należały m.in.: piekarnie - 6, ciastkarnie - 1, automaty do lodów - 5, browary - 1, inne wytwórnie żywności - 2, hurtownie - 3 zakład przetwórstwa zbożowo - młynarskiego, wytwórnia wód źródłanych, zakład cukierniczy, przetwórnica grzybów, wytwórnia chrupek oraz zakłady produkcji pierwotnej 1429 /pieczarkarnia, plantacje malin, truskawek, borówki, zbóż, warzyw i innych produktów/.

Nadzorem objęto też 2 zakłady produkcji materiałów do kontaktu z żywnością oraz hurtownię takich materiałów.

Zgodnie z art. 5 rozporządzenia (WE) nr 853/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dn. 29 kwietnia 2004r.w sprawie higieny środków spożywczych (Dz. Urz. UE L 139 z 30 kwietnia 2004r., str. 1 Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 13,t. 34, str. 319) przedsiębiorstwa sektora spożywczego opracowują, wykonują i utrzymują stałą procedurę lub procedury na podstawie zasad HACCP, a według art. 17 rozporządzenia (WE) nr 1831/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 28 września 2003r. ustanawiającego ogólne zasady i wymagania prawa żywnościowego, powołującego Europejski Urząd do spraw

bezpieczeństwa żywności (Dz. u. UEL nr 31 z 1 lutego 2002 r., str.1-24) podmioty działające na rynku spożywczym i pasz zapewniają na wszystkich etapach produkcji, przetwarzania i dystrybucji zgodność z wymogami prawa żywnościowego.

W 2022 r. w ramach sprawowanego nadzoru przeprowadzono 283 kontrole i rekontrole, w tym 7 kontroli interwencyjnych. Najczęściej stwierdzanymi uchybieniami było nie przestrzeganie instrukcji GHP/GMP oraz procedur opartych na zasadach systemu HACCP tj.:

- zły stan sanitarno - techniczny pomieszczeń, urządzeń i sprzętu;
- wprowadzanie do obrotu środków spożywczych po upływie terminu przydatności do spożycia lub daty minimalnej trwałości;
- brak wpisów w rejestrach z prowadzonego monitoringu wyznaczonych w dokumentacji HACCP Krytycznych Punktów Kontroli oraz Punktów Kontroli.

W celu poprawy stanu sanitarnego stosowano wobec przedsiębiorców nieprzestrzegających wymagań obowiązujących przepisów sankcje wynikające z uprawnień Państwowej Inspekcji Sanitarnej i tak w 2022 roku wydano:

- 90 decyzji administracyjnych, w tym: 1 decyzję unieruchomienia, 3 decyzje ograniczające zakres prowadzonej działalności, 9 decyzji zakazujących wprowadzania do obrotu artykułów spożywczych po upływie terminu przydatności do spożycia/daty minimalnej trwałości i inne np. wykreślenia;
- nałożono 18 mandatów karnych na kwotę 3850,00zł.

Jakość zdrowotna środków spożywczych i przedmiotów użytku

Ocenę bezpieczeństwa żywności i materiałów do kontaktu ze środkami spożywczymi przeprowadzały akredytowane laboratoria funkcjonujące w Zintegrowanym Systemie Badania Żywności dla województwa lubelskiego. Badania mikrobiologiczne przeprowadzało laboratorium PSSE w Chełmie, posiadające certyfikat akredytacyjny PCA. Pozostałe parametry, jak: wykrywanie organizmów genetycznie modyfikowanych, substancji dodatkowych, pestycydów, lekooporność i napromieniania żywności przeprowadzały laboratoria spoza województwa lubelskiego wytypowane przez Główny Inspektorat Sanitarny.

Do badań laboratoryjnych z terenu powiatu pobrano w ramach urzędowej kontroli żywności 11 próbek, w tym 10 próbek środków spożywczych i 1 próbkę materiałów do kontaktu z żywnością, próbki nie były kwestionowane.

Żywnienie dzieci i młodzieży w jednostkach systemu oświaty

W roku 2022 żywnienie dzieci i młodzieży w jednostkach systemu oświaty regulowane było przepisami rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 26 lipca 2016 r. w sprawie grup środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży w jednostkach systemu oświaty oraz wymagań, jakie muszą spełniać środki spożywcze stosowane w ramach żywienia zbiorowego dzieci i młodzieży w tych jednostkach (Dz.U. z 2016 r. poz.1154) oraz przestrzeganiem zasad racjonalnego żywienia.

W roku sprawozdawczym przeprowadzono w placówkach oświatowych 4 oceny sposobu żywienia metodą punktową według Starzyńskiej.

W metodzie punktowej brano pod uwagę ilość posiłków w ciągu dnia, częstotliwość spożycia mleka i serów, warzyw i owoców, pieczywa razowego, kasz i warzyw strączkowych. Żywnienie w tych placówkach oceniono jako dobre, zasadniczo bez większych błędów. Środki spożywcze stosowane w ramach żywienia zbiorowego dzieci i młodzieży w jednostkach systemu oświaty spełniały wymagania dla danej grupy wiekowej, które wynikały z aktualnych norm żywienia. Potrawy sporządzane były z naturalnych składników, bez użycia koncentratów, z ograniczeniem soli, tłuszczów zwierzęcych, cukru. Uwzględniały porcje ryby, dodatki owocowo-warzywne i odpowiednie techniki sporządzania. W trakcie sprawowanego nadzoru nad wypoczynkiem letnim w stołówkach na koloniach, półkoloniach i obozach kontrolowano przestrzeganie wytycznych GIS, MZ i MEN dla organizatorów wypoczynku dzieci i młodzieży.

System Wczesnego Ostrzeżenia o Niebezpiecznych Produktach Żywnościowych i Środkach Żywnienia Zwierząt RASFF

W roku 2022 otrzymano w systemie RASFF 11 powiadomień alarmowych, informacyjnych i uzupełniających. W związku, z tym prowadzono postępowania wyjaśniające. Powiadomienia alarmowe dotyczyły:

- wykrycia obecności pałeczek Salmonella Enteritidis w elementach mięsa drobiowego;
- zanieczyszczenia tlenkiem etylenu wyrobów cukierniczych (batonów Ba!lans);
- przekroczenia najwyższego dopuszczalnego poziomu pozostałości pestycydu: chlorypiryfosu w musach owocowych (Kubuś Baby);
- przekroczenia najwyższego dopuszczalnego poziomu ochratoksyny A w rodzynekach sułtańskich.

Prowadzono również postępowanie wyjaśniające dotyczące stwierdzenia niebezpiecznego poziomu THC w suplemencie diety marki Funky Ireland. Do PPIS w Chełmie wpłynęło pismo informujące, iż do produkcji ww. suplementu diety zastosowano olejek z konopi, który pozyskano z ziaren konopi wyprodukowanych przez Gospodarstwo rolne z terenu powiatu

chełmskiego. W związku, z tym przeprowadzono kontrolę interwencyjną w Gospodarstwie rolnym, w trakcie której ustalono, że w 2020 r. na areale 5 ha. uprawiane były konopie *Cannabis sativa L* odmiana Henola. Właściciel okazał do wglądu Decyzję – zezwolenie na uprawę konopi włóknistych. Do siewu użyto „Konopie odmiany Henola” – stopień odsiewu B kupione w Instytucie Włókien Naturalnych i Roślin Zielarskich, 60-630 Poznań, ul. Wojska Polskiego 71B. Okazano do wglądu umowę kontraktacji zawartą w dniu 03.02.2020 roku w Poznaniu pomiędzy Instytutem Włókien Naturalnych i Roślin Zielarskich a właścicielem przedmiotowego gospodarstwa. Przedmiotem umowy było między innymi, to iż „producent rolny zobowiązuje się wytworzyć z nabytego od kontraktującego elitarnego i/lub kwalifikowanego materiału siewnego materiał siewny. Wysiew nasion odbył się w miesiącu kwietniu, zbiór w miesiącu wrześniu. Nasiona skoszone kombajnem i bezpośrednio przewiezione do suszarni. Usługę suszenia i czyszczenia nasion świadczyło Zrzeszenie Producentów Zbóż „AGRO” w Telatynie, 22-652 Telatyn, ul. Jana Pawła II 11. Okazano do wglądu fakturę VAT za usługę suszenia z dnia 12.09.2020 r. W roku 2020 kontrolę upraw przeprowadził przedstawiciel Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Lublinie Oddział w Chełmie – okazano do wglądu Świadcstwo nr 06/03/1014/20 oceny polowej materiału siewnego z dnia 28.08.2020r. – wynik oceny spełnia wymagania określone dla stopnia: PB/II (dot. czystości odmiany i izolacji przestrzennej). W roku 2020 po oczyszczeniu i wysuszeniu uzyskano 5353kg, ziaren konopi. Według oświadczenia producenta, został on poinformowany przez przedstawiciela Zrzeszenia, że nasiona nie spełniają wymogów umowy kontraktacyjnej. Z uwagi na niespełnienie wymagań jakościowych, tj. zdolności (siły kiełkowania) poniżej 72% Instytut nie odebrał wytworzonego materiału siewnego. Zrzeszenie Producentów Zbóż „AGRO” w Telatynie, 22-652 Telatyn, ul. Jana Pawła II 11 pośredniczyło w sprzedaży przedmiotowego materiału siewnego, który w całości został sprzedany firmie KAMPOL Krzysztof ul. Wieluńska 12A, 97-438 Rusiec.

Kontrola graniczna importowanej żywności oraz materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością

W roku sprawozdawczym w ramach eksportu lokalnych produktów przeprowadzono 2 kontrole graniczne, oceniając 12 partii produktów /Woda źródłana z AQUA EAST w Rudzie-Hucie/. Wydano 2 świadectwa spełnienia wymagań zdrowotnych przez środek spożywczy. Woda eksportowana była do Kataru i Ukrainy.

Celem zapewnienia jak najlepszej ochrony zdrowia konsumentów był wzmożony nadzór sanitarny w ramach urzędowej kontroli żywności, w zakresie:

- przestrzegania instrukcji GHP, GMP;

- wdrażania i utrzymania systemów jakości HACCP;
- wprowadzania do obrotu artykułów spożywczych właściwej jakości zdrowotnej;
- zachowania łańcucha chłodniczego na całej drodze od surowca do gotowego produktu;
- identyfikowalności surowców i produktów;
- prawidłowego znakowania wyrobów.

IV. Higiena środowiska pracy.

W 2022 roku prowadzono nadzór nad warunkami zdrowotnymi środowiska pracy, polegający między innymi na identyfikacji zagrożeń występujących na stanowiskach pracy oraz podejmowano działania mające na celu ograniczenie wpływu czynników szkodliwych i uciążliwych na zdrowie pracujących.

W ramach nadzoru nad warunkami środowiska pracy i warunkami higieniczno-sanitarnymi skontrolowano 99 zakładów pracy, zatrudniających 5183 osoby, w których przeprowadzono 131 kontroli, w tym:

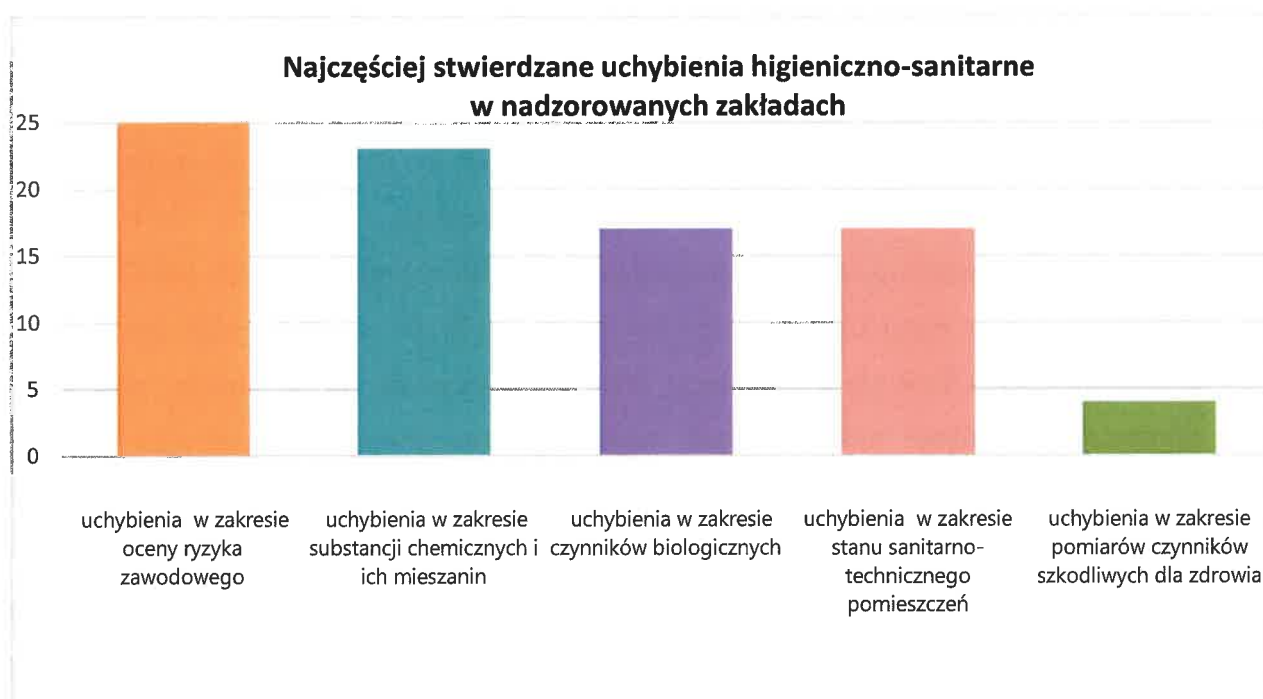
- 84 kontrole w zakresie nadzoru nad substancjami chemicznymi i ich mieszaninami,
- 67 kontroli w zakresie nadzoru nad czynnikami biologicznymi w środowisku pracy,
- 58 kontroli w zakresie nadzoru nad produktami biobójczym,
- 18 kontroli w zakresie nadzoru nad substancjami, mieszaninami lub procesami technologicznymi o działaniu rakotwórczym lub mutagennym,
- 16 kontroli w zakresie nadzoru nad prekursorami narkotyków kategorii 2 i 3.

W wyniku przeprowadzonych kontroli warunków pracy i higieniczno-sanitarnych wydano 39 decyzji administracyjnych.

Poprawę warunków sanitarno-higienicznych uzyskano dla pracowników zatrudnionych w 30 zakładach pracy poprzez:

- 1) zapewnienie lub doprowadzenie do należytego stanu higieniczno-sanitarnego pomieszczeń higieniczno-sanitarnych w zakładach pracy,
- 2) doprowadzenie do należytego stanu higieniczno-sanitarnego pomieszczeń pracy,
- 3) dokonanie pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia na stanowiskach pracy,
- 4) zapewnienia dostosowanego oświetlenia na stanowiskach pracy do wymagań określonych w Polskiej Normie,
- 5) dokonanie weryfikacji i aktualizacji zagrożeń wskazanych w ocenach ryzyka zawodowego na stanowiskach pracy poprzez uwzględnienie występujących czynników szkodliwych dla zdrowia na stanowiskach pracy, odpowiednie szacowanie występujących zagrożeń

- i zapewnienie pracownikom właściwych środków profilaktycznych,
- 6) zaopatrzenia zakładów w stanowiskowe instrukcje bhp,
 - 7) zapewnienia w zakładzie pracy kart charakterystyki stosowanych substancji chemicznych i ich mieszanin oraz zapoznanie pracowników z ich treścią,
 - 8) zapewnienia pracownikom odpowiednich instrukcji określających sposób składowania, pakowania, załadunku i transportu w magazynach substancji i mieszanin chemicznych,
 - 9) zaopatrzenia zakładu pracy w odpowiedni system udzielania pierwszej pomocy,
 - 10) opracowania procedur postępowania w przypadku narażenia na szkodliwe czynniki biologiczne.

Wykres 12. Najczęściej stwierdzone uchybienia sanitarno-higieniczne w nadzorowanych zakładach w 2022 roku.

W zakresie nadzoru nad przestrzeganiem przez pracodawców ustawy o substancjach chemicznych i ich mieszaninach, rozporządzenia REACH, rozporządzenia CLP, skontrolowano warunki przechowywania substancji chemicznych i ich mieszanin, oznakowanie opakowań i zbiorników tych substancji stosowanych w procesach technologicznych. Sprawdzone również, czy w zakładach pracy znajdują się prawidłowo sporządzone karty charakterystyki stosowanych środków chemicznych oraz czy pracownikom zapewniono dostęp do ich treści. Podczas przeprowadzonych kontroli w 14 zakładach pracy stwierdzono uchybienia, na które Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Chełmie wydał

14 decyzji. W 10 zakładach stwierdzono brak lub nieaktualny spis stosowanych substancji chemicznych i ich mieszanin. W 10 zakładach kontrole wykazały brak kart charakterystyki stosowanych substancji i mieszanin chemicznych stwarzających zagrożenie. W 1 zakładzie stwierdzono brak właściwego oznakowania mieszaniny chemicznej stwarzającej zagrożenie. W 4 zakładach pracy stwierdzono brak instrukcji dotyczących bezpiecznego postępowania z substancjami i mieszaninami chemicznymi stwarzającymi zagrożenie. W 13 zakładach pracy stwierdzano również brak lub niepełną ocenę ryzyka zawodowego w zakresie narażenia pracowników na czynniki chemiczne w zakładach pracy. Prowadzony w 2022 r. monitoring realizacji nakazów zawartych w decyzjach administracyjnych wykazał usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości i zastosowanie się do wskazanych zaleceń. Ponadto w ramach egzekwowania wymogów prawa w zakresie wprowadzania do obrotu stwarzających zagrożenie substancji chemicznych i ich mieszanin poddano ocenę zgodność kart charakterystyki oraz oznakowania opakowań z obowiązującymi przepisami prawnymi. W wyniku podjętych działań kontrolnych nie stwierdzono nieprawidłowości w ww. zakresie.

W 2022 r. realizowano zharmonizowany wspólnotowy projekt REACH-EN-FORCE 10 dotyczący zintegrowanej kontroli produktów chemicznych. W związku z realizacją projektu przeprowadzono 1 kontrolę w podmiocie, który wprowadzał do obrotu produkty chemiczne. Sprawdzono zgodność produkowanych wyrobów z przepisami rozporządzenia REACH. Sporządzono 1 kwestionariusz projektu forum REF-10. Nie stwierdzono uchybień w ww. zakresie.

W 2022 roku w ramach egzekwowania wymogów prawa w zakresie stosowania w działalności zawodowej i udostępniania w obrocie produktów biobójczych przeprowadzono 58 kontroli, w tym prowadzono działania wynikające z ustaleń Podgrupy Forum ds. rozporządzenia w sprawie produktów biobójczych (Biocidal Products Regulation Subgroup), działającej w ramach Forum wymiany informacji o egzekwowaniu przepisów oraz uczestniczono w realizacji wybranych projektów tej Podgrupy, a także realizowano wspólnotowy projekt BEF-2 dotyczący kontroli produktów biobójczych pod kątem obecności zatwierdzonych/niezatwierdzonych substancji czynnych. W wyniku przeprowadzonych kontroli stwierdzono, że 3 podmioty wprowadzały do obrotu produkty biobójcze bez wymaganego pozwolenia oraz zawierające niedozwolone substancje czynne (8 produktów). Wydano 3 decyzje administracyjne zakazujące udostępniania zakwestionowanych produktów biobójczych. O stwierdzonych nieprawidłowościach poinformowano również inspektorów sanitarnych właściwych terenowo, ze względu na lokalizację siedziby osoby odpowiedzialnej za wprowadzenie do obrotu zakwestionowanych produktów biobójczych.

W zakresie nadzoru nad prekursorami narkotyków kategorii 2 i 3 przeprowadzono 16 kontroli. W wyniku podjętych działań kontrolnych nie stwierdzono nieprawidłowości w tym zakresie. Ponadto w ramach działań monitorowania rynku prekursorów narkotykowych zbierano informacje od dystrybutorów o podmiotach nabywających prekursory narkotykowe oraz sprzedawane ich ilości. Weryfikowano również, w jakim celu dokonano zakupu prekursorów.

W 2022 r. w ramach prowadzonego nadzoru nad detergentami przeprowadzono 9 kontroli. W wyniku przeprowadzonych kontroli, nie stwierdzono nieprawidłowości w tym obszarze.

W zakresie nadzoru nad produktami kosmetycznymi przeprowadzono 17 kontroli, w tym kontrole przestrzegania przepisów rozporządzenia dotyczącego zakazu stosowania m.in. pirytionianu cynku oraz butylphenyl methylpropionalu w produktach kosmetycznych. Dokonano oceny 6 oznakowań opakowań jednostkowych produktów kosmetycznych. Przeprowadzone kontrole nie wykazały nieprawidłowości.

Realizowano również kontrole sanitarne interwencyjne związane z notyfikacjami w systemie RAPEX w zakresie produktów kosmetycznych, w stosunku do których stwierdzono zagrożenia dla zdrowia lub życia ludzkiego. Przeprowadzono w związku z tym 7 kontroli sanitarnych interwencyjnych. Nie stwierdzono w sprzedaży ww. produktów.

W zakresie nadzoru nad szkodliwymi czynnikami rakotwórczymi w środowisku pracy przeprowadzono 18 kontroli w 16 przedsiębiorstwach. W wyniku podjętych działań stwierdzono, że 354 osoby pracowały w narażeniu na działanie czynników lub procesów rakotwórczych. Kontrola w 2 zakładach pracy wykazała uchybienia we wskazanym zakresie.

W 2022 roku w ramach nadzoru nad szkodliwymi czynnikami biologicznymi w środowisku pracy poddano kontroli 54 zakłady pracy, w których narażonych na działanie szkodliwych czynników biologicznych było 3219 osób. W wyniku przeprowadzonych kontroli stwierdzono uchybienia, na które Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Chełmie wydał 15 decyzji administracyjnych.

W 2022r. prowadzono nadzór nad warunkami pracy i oceny narażenia zawodowego pracowników zatrudnionych w zakładach pogrzebowych (realizacja zamierzenia w latach 2021 – 2022). Przeprowadzono 1 kontrolę sanitarną. Nie stwierdzono nieprawidłowości.

Podczas prowadzonych kontroli bieżących informowano pracodawców o obowiązku ochrony zdrowia i życia pracowników przez zapewnienie bezpiecznych i higienicznych warunków pracy przy odpowiednim wykorzystaniu osiągnięć nauki i techniki oraz profilaktycznej ochrony zdrowia niezbędnej z uwagi na warunki wykonywania pracy i czynniki

występujące w środowisku pracy ze szczególnym zwróceniem uwagi na skuteczną ochronę pracowników przed zakażeniem szkodliwymi czynnikami biologicznymi. Informowano również o regulacjach prawnych w sprawie szczepień pracowniczych. Przekazywano materiały informacyjne w zakresie szczepień profilaktycznych, w tym p/COVID-19.

W ramach trwającej europejskiej kampanii informacyjnej „Zdrowe i bezpieczne miejsce pracy. Dźwigaj z głową”, koordynowanej przez Centralny Instytut Ochrony Pracy – Państwowy Instytut Badawczy przekazywano zakładom pracy informacje dotyczące kampanii oraz materiały z nią związane.

Informowano pracodawców o konieczności wdrożenia zaleceń i wytycznych Państwowej Inspekcji Sanitarnej określających sposób postępowania w czasie trwania epidemii COVID-19, o obowiązkach pracodawców wynikających z przepisów prawnych.

Ponadto udzielano wszelkich niezbędnych wyjaśnień pracodawcom, którzy zgłaszali zapytania dotyczące problemów interpretacyjnych przepisów rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w sprawie najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy (m.in. dotyczące pyłów przemysłowych zawierających krystaliczną krzemionkę, zaliczenia wszystkich rodzajów drewna do procesu technologicznego o działaniu rakotwórczym). Wskazywano również materiały oraz strony internetowe na których można skorzystać z niezbędnych informacji.

W 2022 r. nie prowadzono postępowań w stosunku do osób fizycznych w zakresie wytwarzania bądź wprowadzania do obrotu środków zastępczych i nowych substancji psychoaktywnych.

Na terenie nadzorowanym przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Chełmie w 2022 r. prowadzono działania w związku z kontrolą przestrzegania zakazu wytwarzania i wprowadzania do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych w rozumieniu ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii i w tym zakresie przeprowadzono 4 kontrole. Podczas przeprowadzonych kontroli nie stwierdzono wprowadzania do obrotu wyrobów, co do których zachodzi uzasadnione podejrzenie, że są środkami zastępczymi lub nowymi substancjami psychoaktywnymi.

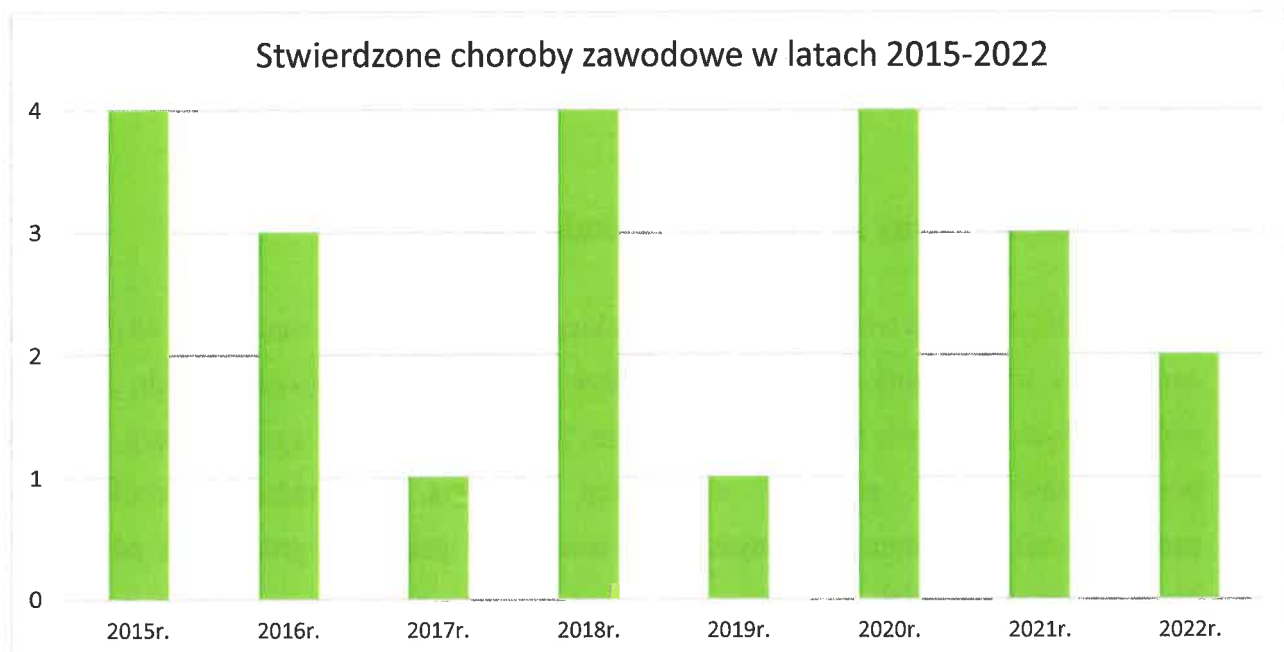
Informowano również podmioty o pojawieniu się w sprzedaży produktów na bazie konopi w postaci liquidów, suszu, jointów, blantów zawierających w swoim składzie nową substancję HHC-O (O-acetyloheksahydrokannabinol), która jest potencjalnym środkiem zastępczym i może stwarzać zagrożenia życia i zdrowia. Zamieszczono również na stronie internetowej Stacji ostrzeżenie publiczne Głównego Inspektoratu Sanitarnego dotyczące

wzrostu liczby identyfikacji na polskim rynku niebezpiecznej substancji α -PHiP spotykanej także pod nazwami α -PiHP, 4-Me-PVP, 4'M-PVP, „Funky”, „A-PiHP”.

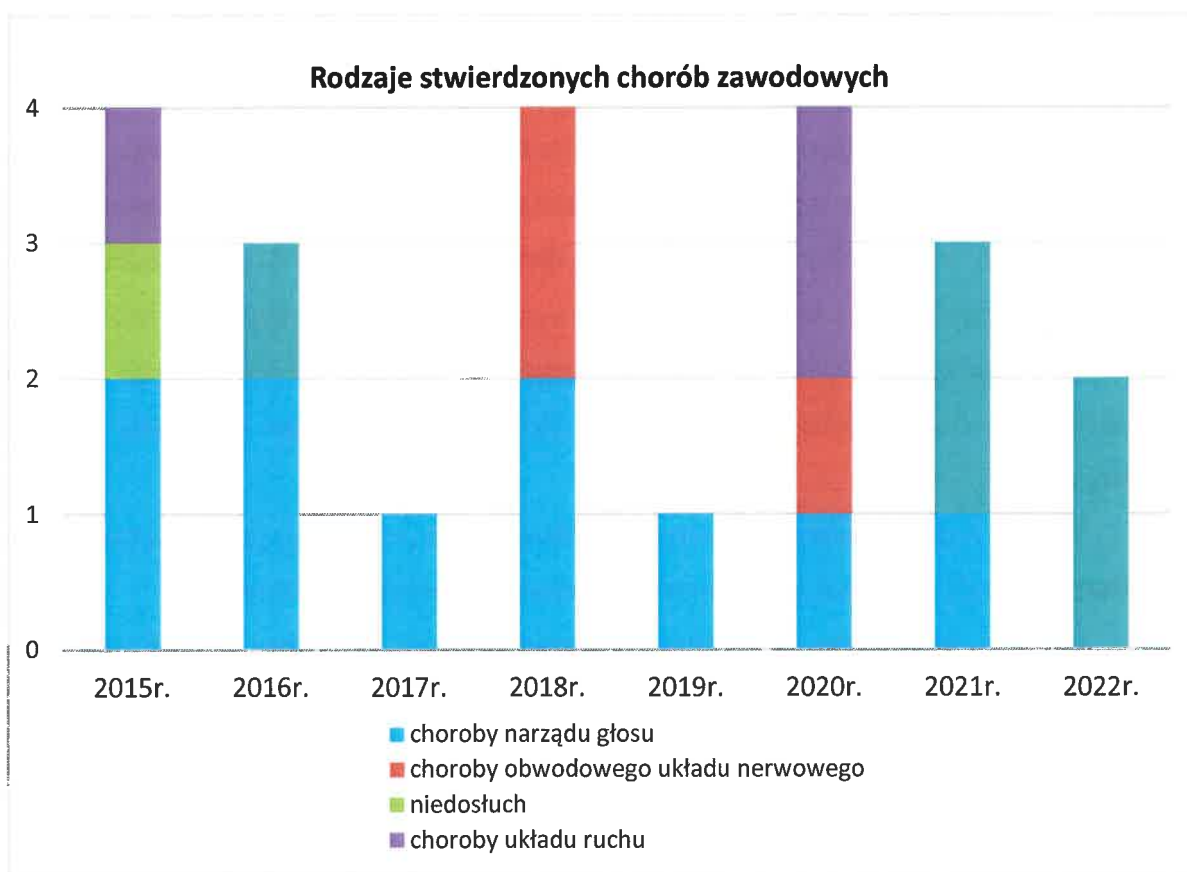
W 2022 r. Sekcja Higieny Pracy i Nadzoru nad Chemikaliami monitorowała sytuację epidemiologiczną w zakresie używania środków zastępczych oraz postaw społecznych i reakcji instytucjonalnych, w tym: zbierała i analizowała dane statystyczne, dotyczące epidemiologii. W zakresie zgłaszania zatruc środków zastępczymi prowadzona była współpraca z Oddziałem Ratunkowym i innymi oddziałami Samodzielnego Publicznego Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego w Chełmie oraz Prezesem Oddziału Terenowego Kolegium Lekarzy Rodzinnych.

W 2022 r. nie odnotowano na terenie nadzorowanym przez tutejszą Stację przypadków podejrzenia zatrucia środkiem zastępczym lub nową substancją psychoaktywną.

Praca w środowisku, w którym występują czynniki szkodliwe dla zdrowia może prowadzić do powstania stanów chorobowych o etiologii zawodowej. W 2022 roku w zakładach na terenie miasta stwierdzono 2 przypadki chorób zawodowych, w stosunku do których prowadzone są postępowania odwoławcze.

Wykres 13. Ilość stwierdzonych chorób zawodowych w latach 2015-2022.

Wykres 14. Rodzaje stwierdzonych chorób zawodowych w latach 2015-2022.

V. Stan sanitarny zakładów nauczania i wychowania

W 2022 roku na terenie powiatu chełmskiego objęto nadzorem sanitarnym 48 placówek nauczania i wychowania (1 żłobek, 8 przedszkoli lub punktów przedszkolnych, 29 szkół podstawowych, 3 zespoły szkolno-przedszkolne, 2 ośrodki szkolno – wychowawcze, 2 szkoły ponadpodstawowe, 1 placówka z pobytem dziennym, 2 poradnie psychologiczno-pedagogiczne). Nadzorem sanitarnym objęto również 11 gabinetów profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej.

Na terenie 14 gmin w ramach nadzoru sanitarnego przeprowadzono kontrole w odniesieniu do 31 placówek nauczania i wychowania (1 żłobka, 6 przedszkoli i innych form wychowania przedszkolnego, 18 szkół podstawowych, 3 zespołów szkolno-przedszkolnych, 1 liceum ogólnokształcące, 1 specjalnego ośrodka szkolno-wychowawczego oraz 1 domu dziecka).

W nadzorowanych placówkach przeprowadzono 39 kontroli sanitarnych, w tym: 29 kontroli bieżących, 2 kontrole interwencyjne, 8 kontroli tematycznych.

W ramach prowadzonego nadzoru, nieprawidłowości w zakresie stanu sanitarno-higienicznego zostały stwierdzone w 1 placówce, wydano decyzję administracyjną.

1) Szkoła Podstawowa w Stawie

- niezachowane standardy dostępności do urządzeń sanitarnych w pomieszczeniach sanitarnych chłopców i dziewcząt.

W ramach wydanej decyzji administracyjnej nakazano zapewnić odpowiednie standardy.

Działalność rozpoczęły 2 placówki na bazie pomieszczeń szkół podstawowych:

- 1) Punkt Przedszkolny nr 2 w Kamieniu,
- 2) Punkt Przedszkolny nr 2 w Strachosławiu.

Z uwagi na sytuację epidemiologiczną związaną z pandemią wirusa SARS-CoV-2, wszystkie placówki miały obowiązek aktualizować procedury postępowania w przypadku podejrzenia zakażenia koronawirusem u pracowników lub uczniów.

Ze względu na pandemię w roku 2022, aby ograniczyć niebezpieczeństwo związane z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2, na wniosek dyrektorów placówek zdecydowano o zawieszeniu stacjonarnych zajęć dydaktyczno-wychowawczych i przechodzących na tryb zdalny w sytuacjach występowania przypadków zakażeń w danej placówce. PPIS w Chełmie wydał 95 pozytywnych opinii dotyczących zawieszenia zajęć na czas określony dla placówek na terenie powiatu chełmskiego (1 dla przedszkola, 82 dla szkół podstawowych, 11 dla szkół ponadpodstawowych, 1 dla specjalnego ośrodka szkolno-wychowawczego) w związku z wystąpieniem potwierdzonych wynikami badań przypadków zakażenia SARS-CoV-2 u pracowników lub uczniów.

Priorytetem jest w chwili obecnej:

- wyposażenie placówek w meble szkolne dostosowane do wymagań ergonomii zgodnymi z obowiązującą normą i we właściwym stanie technicznym,
- zapewnienie wentylacji grawitacyjnej lub mechanicznej we wszystkich pomieszczeniach,
- zapewnienie właściwej infrastruktury do funkcjonowania oddziałów przedszkolnych,
- zapewnienie właściwych warunków do utrzymania higieny osobistej uczniów, w szczególności należytego stanu sanitarno-technicznego pomieszczeń sanitarnych oraz jego wyposażenia.

VI. Działalność opiniodawcza i kontrolna w zakresie zapobiegawczego nadzoru sanitarnego

Wykonanie zadań w zakresie zapobiegawczego nadzoru sanitarnego realizowane było poprzez kontrolę przestrzegania wymagań higieniczno-zdrowotnych w opiniowanej dokumentacji projektowej, lokalizacji inwestycji oraz uczestnictwo w odbiorach obiektów budowlanych.

W 2022 r. wydano łącznie **105** opinii sanitarnych, które dotyczyły:

- 13 dokumentacji projektowych,
- 70 wniosków o konieczności wydania raportu oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko i jego zakresu,
- 7 uzgodnień warunków realizacji przedsięwzięcia (raport),
- 11 uzgodnień zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko,
- 2 uzgodnień dot. projektu dokumentu wraz z prognozą strategicznej oceny oddziaływania na środowisko,
- 2 opinii sanitarnych dotyczących warunków w obiektach przedszkolnych;
- 29 decyzji opłatowych.

Ponadto uczestniczono w 6 odbiorach obiektów budowlanych oraz przeprowadzono 2 kontrole i 1 wizję obiektów.

VII. Działania w zakresie edukacji zdrowotnej i promocji zdrowia

Działania w zakresie oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia uwzględniały:

- promowanie zdrowego stylu życia i aktywności fizycznej oraz koordynację programów edukacyjnych, kampanii społecznych i przedsięwzięć prozdrowotnych o zasięgu ogólnopolskim, wojewódzkim i lokalnym;
- współpracę w zakresie realizacji zadań, ze szczególnym uwzględnieniem władz lokalnych, organizacji pozarządowych, realizujących zadania w zakresie ochrony zdrowia;
- inicjowanie zadań w obszarze edukacji zdrowotnej i promocji zdrowia zgodnie z aktualną sytuacją epidemiologiczną oraz potrzebami społeczności lokalnej.

W okresie sprawozdawczym zrealizowano:

1. PROGRAMY KRAJOWE

a) „ARS, czyli jak dbać o miłość” – program w zakresie przeciwdziałania uzależnieniu od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych skierowany do uczniów szkół ponadpodstawowych.

- do realizacji program edukacyjnego przystąpiły 2 szkoły z terenu powiatu (ZSCKR Okszów, LO w Dubience), edukacją objęto 89 uczniów;
- przeszkolono nauczycieli - koordynatorów programu, przekazano główne cele i założenia programu;
- podczas wizytacji w placówkach nauczania i wychowania udzielano instruktażu, prowadzono dystrybucję materiałów edukacyjnych nt. uzależnień.

b) „Bieg po zdrowie” – program edukacji antytytoniowej

- zrealizowano program skierowany do uczniów IV klas szkół podstawowych (17 szkół z powiatu); edukacją objęto 774 uczniów;
- koordynatorom szkolnym przekazano główne cele i założenia programu oraz materiały edukacyjne w formie elektronicznej;
- prowadzono instruktaże dot. realizacji programu podczas wizytacji w placówkach nauczania.

c) „Trzymaj Formę” – to inicjatywa propagująca zdrowy styl życia o unikalnym, dwukierunkowym podejściu propagującym zbilansowane odżywianie połączone z regularną aktywnością fizyczną.

- program skierowany jest do uczniów klas V-VIII szkół podstawowych;
- edukacją objęto 1238 uczniów z 21 placówek nauczania z powiatu chełmskiego;
- koordynatorom szkolnym przekazano główne cele i założenia programu oraz materiały edukacyjne w formie elektronicznej;
- podczas wizytacji w placówkach nauczania i wychowania udzielano instruktaży dot. realizacji programu.

d) „Skąd się biorą produkty ekologiczne” – ogólnopolski program edukacyjny dla przedszkoli, skierowany do dzieci w wieku 5-6 lat. Celem programu jest zwiększanie świadomości i wiedzy na temat rolnictwa ekologicznego oraz budowanie właściwych nawyków żywieniowych od najmłodszych lat.

- do realizacji program edukacyjnego przystąpiło tylko 1 przedszkole tj. Gminne Przedszkole w Wierzbicy, edukacją objęto 25 dzieci;

- podczas wizytacji udzielano instruktaży dot. realizacji programu.
- e) **Krajowy Program Zwalczania AIDS i Zapobiegania Zakażeniom HIV w 2022r.**
- prowadzono edukację w zakresie podstawowej wiedzy o HIV/AIDS w środowisku młodzieży szkolnej, kadry pedagogicznej realizując różne formy oddziaływania (instruktaże, dystrybucje materiałów informacyjno - edukacyjnych);
- prowadzono dystrybucję materiałów informacyjno – edukacyjnych w zakładach opieki zdrowotnej.

2. PROGRAMY WOJEWÓDZKIE

- a) **„Wybierz Życie - Pierwszy Krok”** – program profilaktyczny skierowany do uczniów klas I szkół ponadpodstawowych, dotyczący profilaktyki raka szyjki macicy:
 - przekazano koordynatorowi szkolnemu główne założenia i cele programu oraz materiały edukacyjne;
 - do realizacji programu edukacyjnego przystąpiła tylko 1 szkoła ponadpodstawowa tj. Liceum Ogólnokształcące w Dubience, edukacją objęto 9 uczniów;
 - podczas wizytacji przeprowadzono instruktaż dot. realizacji programu.
- b) **„Znamię! Znam Je?”** i **„Podstępne WZW”** – programy edukacyjne opracowane przez Fundację Gwiazda Nadziei pod honorowym patronatem Głównego Inspektora Sanitarnego.

Programy skierowane są do uczniów szkół ponadpodstawowych:

- **„Znamię! Znam Je?”** – celem programu jest budowanie świadomości wśród młodzieży na temat zagrożeń wynikających z zachorowalności na czerniaka, a także potrzeby profilaktyki i wczesnego wykrywania tego nowotworu. Edukacją objęto 59 uczniów ze szkoły ponadpodstawowej.
- **„Podstępne WZW”** – celem głównym programu jest upowszechnienie wśród młodzieży szkół ponadpodstawowych wiedzy na temat wirusowego zapalenia wątroby typu A, B i C. Edukacją objęto 59 uczniów ze szkoły.

3. PROGRAMY POWIATOWE I LOKALNE

- a) zrealizowano kolejne edycje programów edukacyjnych dot. profilaktyki antytytoniowej:

„Czyste powietrze wokół nas” – program skierowany do 4, 5, 6-letnich dzieci i rodziców.

- do realizacji program edukacyjnego przystąpiło 20 oddziałów przedszkolnych z terenu powiatu chełmskiego, edukacją objęto 513 dzieci;
- koordynatorom przedszkolnym przekazano główne cele i założenia programu.

„Nie Pal Przy Mnie Proszę” – program skierowany do uczniów klas I-III szkół podstawowych. Program zrealizowało 22 placówki nauczania z terenu powiatu chełmskiego, edukacją objęto 1250 uczniów.

„Znajdź Właściwe Rozwiązanie” – program skierowany do uczniów klas IV-VIII szkół podstawowych. Do realizacji program edukacyjnego przystąpiło 19 szkół z terenu miasta Chełm, edukacją objęto 1566 uczniów.

4. INNE PRZEDSIĘWZIĘCIA

a) Profilaktyka palenia tytoniu

- prowadzono działania informacyjno - instruktażowe w nadzorowanych placówkach oraz monitoring w zakresie przestrzegania Ustawy z dnia 9 listopada 1995 r. „o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych” w nadzorowanych placówkach;
- podczas wizytacji w placówkach nauczania prowadzono instruktaże metodyczne i przekazywano materiały informacyjno – edukacyjne dot. profilaktyki antytytoniowej;
- przeprowadzono badania ankietowe „Globalny sondaż dotyczący używania tytoniu przez młodzież szkolną (GYTS)” (Global Youth Tobacco Survey). Ankietyzacja odbyła się w wylosowanej szkole (Szkoła Podstawowa w Okszowie). W ankiecie udział wzięło 33 uczniów z klas VII-VIII.

b) Profilaktyka chorób zakaźnych, w tym zapobieganie zakażeniom SARS CoV-2, grypy i innych oraz profilaktyka szczepień ochronnych, w tym Europejski Tydzień Szczepień skierowana do ogółu społeczeństwa oraz uchodźców z Ukrainy;

- udzielano instruktaży oraz przekazano materiały informacyjno – edukacyjne w języku ukraińskim w punktach dla uchodźców przebywających na terenie Polski związku z działaniami wojennymi na Ukrainie;
- udzielano instruktaży/porad podczas wizytacji w placówkach nauczania i pobytu;
- zorganizowano ekspozycje wizualne;

- przekazywano materiały informacyjno – edukacyjne do placówek nauczania i wychowania, do zakładów opieki zdrowotnej.
- c) Projekt edukacyjny „Dzielne dzieciaki i ich sposoby na mikroby”** – celem projektu jest poznanie zasad ochrony swojego zdrowia przed mikroorganizmami poprzez wdrożenie zdrowego stylu życia i racjonalnych zachowań, podnoszenie świadomości na temat dbania o higienę osobistą.
 - projekt skierowany jest do dzieci przedszkolnych;
 - przeprowadzono zajęcia edukacyjne w 3 oddziałach przedszkolnych dla 117 dzieci;
 - projekt zrealizowało 4 oddziały przedszkolne z terenu powiatu chełmskiego, edukacją objęto 142 dzieci.
- d) „Zimowy i letni wypoczynek dzieci i młodzieży”**
 - w ramach wizytacji prowadzono informację nt. higieny osobistej, profilaktyki chorób zakaźnych (grypa, profilaktyki związanej z zapobieganiem zakażeniom SARS CoV-2), profilaktyki zatruc pokarmowych, grzybami, profilaktyki uzależnień od środków psychoaktywnych, cyberuzależnień i promocji zdrowego stylu życia.
- e) Profilaktyka zatruc „dopalaczami”, nowymi narkotykami**
 - prowadzono instruktaże metodyczne i przekazywano materiały informacyjno – edukacyjne podczas wizytacji w placówkach nauczania i wychowania;
 - Przekazano materiały informacyjno - edukacyjne do placówek nauczania i wychowania.
- f) Profilaktyka zatruc pokarmowych (w tym grzybami)**
 - zorganizowano punkt informacyjny w PSSE, w ramach którego grzyboznawcy i klasyfikatorzy grzybów udzielali porad i wydawali atesty na grzyby świeże;
 - prowadzono instruktaż, poradnictwo i dystrybucje materiałów oświatowych w punktach informacyjno-edukacyjnych, podczas wizytacji w placówkach wypoczynku oraz placówek nauczania i wychowania;
 - przekazano do szkół ponadpodstawowych informacje i regulamin wojewódzkiego konkursu fotograficznego pt. „Grzyby skarby natury – uwolnij wyobraźnię”.
- g) Profilaktyka wad postawy u dzieci i młodzieży szkolnej:**
 - przeprowadzono w szkołach podstawowych pogadanki dot. profilaktyki wad postawy oraz przekazano materiały informacyjno – edukacyjne na temat zaleceń GIS dotyczących szkolnych tornistrów. Edukacją objęto 89 uczniów klas I-III z 3 szkół podstawowych z terenu powiatu.

h) Profilaktyka wszawicy

- przekazano materiały informacyjno-edukacyjne do placówek nauczania i wychowania w ramach interwencji oraz do placówek organizujących wypoczynek letni i zimowy;
- udzielono instruktaży oraz prowadzono dystrybucję materiałów podczas wizytacji w placówkach nauczania i wychowania.

i) Europejski Dzień Wiedzy o Antybiotykach – akcja ogólnopolska skierowana do ogółu społeczeństwa w celu podniesienia świadomości na temat zagrożenia dla zdrowia, jakim jest odporność na antybiotyki oraz nieodpowiednie ich stosowanie.

- przekazano materiały informacyjno - edukacyjne do zakładów opieki zdrowotnej;
- udzielono instruktaży oraz prowadzono dystrybucję materiałów podczas wizytacji w placówkach nauczania i wychowania.

Podczas realizacji powyższych zadań umieszczano informacje na stronie internetowej PSSE w Chełmie oraz na portalu społecznościowym. Ponadto prowadzono współpracę z lokalnymi mediami (Super Tydzień Chełmski, Radio Bon Ton, Nowy Tydzień). Efektem współpracy były opublikowane artykuły prasowe i internetowe oraz komunikaty radiowe.

VIII. Oddział Laboratoryjny

Głównym zadaniem Oddziału Laboratoryjnego PSSE w Chełmie jest realizacja zadań z zakresu zdrowia publicznego poprzez wykonywanie badań laboratoryjnych w celu ochrony zdrowia ludzkiego przed niekorzystnym wpływem szkodliwości i uciążliwości środowiskowych oraz zapobieganie powstawania chorób, w tym chorób zakaźnych i zawodowych.

Oddział Laboratoryjny PSSE w Chełmie funkcjonuje w zintegrowanym systemie badań laboratoryjnych województwa lubelskiego i wykonuje badania dla powiatu chełmskiego, krasnostawskiego, włodawskiego i łączyńskiego.

Realizuje zadania z zakresu urzędowej kontroli żywności, monitoringu jakości wody, środowiska pracy w tym pomiary czynników fizycznych oraz diagnostyki medycznej.

Diagnostyka medyczna prowadzona przez Pracownię Diagnostyki Schorzeń Bakteryjnych i Kontroli Skuteczności Procesów Sterylizacji jest narzędziem w zapobieganiu szerzenia się chorób zakaźnych.

Laboratorium wyposażone jest w wysokiej klasy sprzęt specjalistyczny umożliwiający stosowanie różnych technik analitycznych: spektrometrii absorpcji atomowej oraz jest

przystosowane do wykonywania badań mikrobiologicznych, chemicznych oraz pomiarów czynników fizycznych.

Zintegrowany system badań laboratoryjnych umożliwia elastyczną i szybką reakcję na potrzeby działalności kontrolnej poprzez wdrażanie nowych metod badawczych i nowych parametrów w ramach realizowanych technik.

Organizacja bazy laboratoryjnej jest efektem spełnienia wymagań rozporządzeń UE i krajowych oraz szkoleń, z których wynika konieczność specjalizacji laboratoriów ze względu na zmieniające się parametry badań oraz zmniejszenie nakładów finansowych.

Oddział laboratoryjny PSSE w Chełmie posiada udokumentowany i wdrożony system zarządzania potwierdzony certyfikatem akredytacji Polskiego Centrum Akredytacji (Nr certyfikatu akredytacji – AB 602).

Wdrożony system zarządzania gwarantuje osiągnięcie i utrzymanie wysokiego poziomu wykonywanych badań poprzez dostarczanie rzetelnych, wiarygodnych i użytecznych wyników.

Tabela 8. Badania wykonane w 2022 r. w Oddziale Laboratoryjnym PSSE w Chełmie.

Rodzaj badań	Liczba wykonanych badań
Mikrobiologiczne żywności	2940
Fizyko-chemiczne i mikrobiologiczne wody przeznaczonej do spożycia, wody z pływalni, kąpielisk i miejsc wykorzystywanych do kąpieli	8023
Czynników szkodliwych i uciążliwych w środowisku pracy	418
Diagnostyczne badania mikrobiologiczne z zakresu bakteryjnych schorzeń jelitowych	12095
Skuteczności procesów sterylizacji	320

PRĄDSZTAKOWY POWIATOWY
INSPEKTOR SANITARNY
w Chełmie
E. Kuryk